

Τ.Ε.Ι ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ:
ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΤΑΓΕΣ**

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ:

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΣΩΤΗΡΙΟΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ:
ΑΝΤΙΟΧΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
ΜΑΡΚΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

ΠΑΤΡΑ 2010

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	2
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο	
1.1 ΕΝΝΟΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΟΥ-ΕΠΙΤΑΓΗΣ	10
1.2 ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ & ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΞΙΟΓΡΑΦΩΝ- ΕΠΙΤΑΓΩΝ	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο	
2.1 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ- ΕΠΙΤΑΓΩΝ.	24
2.2 ΟΙ ΕΝΝΟΜΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΔΙΓΡΑΜΜΗΣ ΕΠΙΤΑΓΗΣ	61
2.3 Η ΑΞΙΩΣΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΑΚΑΛΥΠΤΗΣ ΕΠΙΤΑΓΗΣ	64
2.4 ΟΙ ΑΚΑΛΥΠΤΕΣ ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	67
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο	
ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ	70
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο	
4.1 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟ	78
4.2 ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	82
4.3 ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	84
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	87
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	91
ΙΝΤΕΡΝΕΤ	92
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	93

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η λογιστική επιστήμη έχει χαρακτηριστεί σαν την «**επιστήμη των λογαριασμών**» ή την «**επιστήμη του χρήματος**». Η λογιστική μπορεί να αναλυθεί και να ορισθεί από δύο πλευρές. Από την μία είναι αυτή που δίνει έμφαση στην χρησιμοποίηση των λογιστικών πληροφοριών που παρέχει η λογιστική και η άλλη είναι αυτή που δίνει έμφαση στις δραστηριότητες των ανθρώπων που ασχολούνται συστηματικά με την συλλογή και την καταγραφή της λογιστικής πληροφορίας, δηλαδή τους λογιστές.

Στην πρώτη περίπτωση η λογιστική έχει ορισθεί σαν τον κλάδο που παρέχει χρήσιμες πληροφορίες για την αποτελεσματική λειτουργία και την εκτίμηση της αποδοτικότητας της επιχείρησης. Άρα η λογιστική χρησιμοποιείται σαν εργαλείο στην λήψη ορθολογικών επιχειρηματικών αποφάσεων, εφόσον οι πληροφορίες που παρέχονται αναλύονται επαρκώς και κατάλληλα.

Γενικά θα μπορούσαμε να αναλύσουμε την λογιστική σαν την διαδικασία της συγκέντρωσης και καταγραφής ποσοτικών πληροφοριών, όπως στοιχεία αγορών, πωλήσεων, εξόδων και κέρδους, ταξινόμησης και ανάλυσης αυτών των πληροφοριών με τελικό σκοπό την παρουσίαση των κυριότερων αποτελεσμάτων στην διοίκηση για την λήψη αποφάσεων. Επομένως οι πληροφορίες που παρέχει η λογιστική βοηθούν την διοίκηση στον προγραμματισμό, έλεγχο και λήψη αποφάσεων, καθώς και στην καλύτερη αξιοποίηση των πόρων και κεφαλαίων της επιχείρησης.

Η επιτροπή ορολογίας του Αμερικανικού Ινστιτούτου των Ορκωτών Ελεγκτών έχει ορίσει την λογιστική επιστήμη με την εξής έννοια: «**λογιστική επιστήμη¹ είναι η τέχνη της συστηματικής καταχωρήσεως, της συστηματικής κατατάξεως και ταξινομήσεως, της συνοπτικής απεικόνισης των συναλλαγών και οικονομικών γεγονότων. Όλες αυτές οι συναλλαγές θα πρέπει υποχρεωτικά να μπορούν να αποδοθούν και να εκφραστούν σε χρήμα ή να έχουν μερικώς τουλάχιστον οικονομικό χαρακτήρα. Η λογιστική ασχολείται με την συστηματική ανάλυση και ερμηνεία αυτών των συναλλαγών για την λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων**». Από τα προηγούμενα συμπεραίνουμε πως η λογιστική ασχολείται με την συστηματική καταγραφή, ταξινόμηση και απεικόνιση των οικονομικών συναλλαγών μιας επιχείρησης και ενός οργανισμού, για λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων.

Σύμφωνα με τον Β. Σαρσέντη, η λογιστική επιστήμη ορίζεται ως: « **είναι το επιστημονικό γνωσιολογικό σύστημα, με βασικό περιεχόμενο την μεθοδευμένη συγκέντρωση, ταξινόμηση και συγκριτική ανάλυση των οικονομικών μεγεθών και την απεικόνιση της πορείας των οικονομικών μονάδων**». Άρα η λογιστική αποτελεί την κύρια πηγή χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και ιστορικής πληροφόρησης, για την οικονομική δραστηριότητα.

Σύμφωνα με τον Αμερικάνικο Σύλλογο Λογιστών, η λογιστική επιστήμη έχει χαρακτηριστεί σαν, « **η διαδικασία μετρήσεως, αναγνωρίσεως και επικοινωνίας των οικονομικών πληροφοριών, η οποία επιτρέπει την πλήρη εκτίμηση των οικονομικών καταστάσεων και την ορθολογική λήψη αποφάσεων, από τους**

¹ Άγγελος Τσαγκλάκωνος (1994): Χρηματοοικονομική Λογιστική σελ.3

χρησιμοποιούντες και έχοντες πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές».

Ένας άλλος ενδεικτικός ορισμός της λογιστικής είναι:

« η λογιστική αποτελεί ένα σύστημα επεξεργασίας οικονομικών πληροφοριών που δημιουργήθηκαν για να συλλάβουν και να μετρήσουν την σημασία των γεγονότων που επηρεάζουν μια επιχείρηση και για να διοχετεύσουν τα οικονομικά αποτελέσματα της επίδρασης αυτής, στους υπεύθυνους για την λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων».

Επίσης η λογιστική ασχολείται συστηματικά κάθε διαχειριστική χρήση με την σύνταξη και δημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων, όπως ο Ισολογισμός, τα Αποτελέσματα Χρήσης, την Ταμειακή κατάσταση εισροών-εκροών, την Κατάσταση πηγών και διάθεσης κεφαλαίων κτλ. Οι καταστάσεις αυτές δημοσιεύονται κάθε χρόνο από την επιχείρηση και είναι στην διάθεση ατόμων και εκτός της επιχείρησης και μπορούν να χρησιμοποιούν τις πληροφορίες αυτές.

Επίσης η λογιστική βοηθάει στον προσδιορισμό του κόστους και στην άσκηση ορθής τιμολογιακής πολιτικής, για τα οποία θα ασχοληθούμε αναλυτικά παρακάτω.

Από την πλευρά των ανθρώπων που ασχολούνται με τις οικονομικές καταστάσεις, την συλλογή και την ταξινόμηση των λογιστικών πληροφοριών, παρατηρείται πως έργο των λογιστών είναι να καταγράψουν τις διάφορες συναλλαγές, να κρατήσουν αρχεία για την οικονομική πορεία της επιχείρησης, να αναλύσουν, να ποσοτικοποιήσουν, ταξινομήσουν και τέλος να παρουσιάσουν περιληπτικά τις πληροφορίες αυτές στους διευθυντές των τμημάτων και την διοίκηση της επιχείρησης, ώστε να αξιολογηθούν τα οικονομικά μεγέθη και να παρθούν ορθολογικές οικονομικές

αποφάσεις. Επίσης θα πρέπει να συντάξουν τις οικονομικές καταστάσεις οι οποίες θα δημοσιευθούν και θα γίνουν προσιτά τα οικονομικά στοιχεία της επιχειρήσεως σε κάθε ενδιαφερόμενο.

Όμως μια δευτερεύουσα και εξίσου σημαντική υπηρεσία των λογιστών, τα τελευταία χρόνια, μπορεί να θεωρηθεί η επεξήγηση των λογιστικών πληροφοριών που αυτοί σαν ειδικοί μεταδίδουν.

Η λογιστική σύμφωνα με τα παραπάνω, αποτελεί την διαδικασία εκείνη η οποία υποβοηθά στην λήψη αποφάσεων, με το να εκτελεί τις παρακάτω λειτουργίες:

- Ø **Καταγραφή και καταχώριση των οικονομικών συναλλαγών(recording)**
- Ø **Συστηματική κατάταξη και ταξινόμηση των στοιχείων αυτών(classifying)**
- Ø **Συνοπτική απόδοση και ανακεφαλαίωση των οικονομικών στοιχείων(summarizing)**
- Ø **Διοχέτευση των οικονομικών στοιχείων στα ενδιαφερόμενα μέρη(reporting)**
- Ø **Ανάλυση και ερμηνεία των στοιχείων αυτών(analyzing and interpreting)**
- Ø **Πρόβλεψη μελλοντικών στοιχείων, με βάση των μέχρι τώρα οικονομικών στοιχείων(forecasting and budgeting)**
- Ø **Λήψη αποφάσεων με την επιλογή της καλύτερης οικονομικής λύσης, μεταξύ των πολλών εναλλακτικών \ λύσεων(decision making)**

Οι αντικειμενικοί στόχοι της λογιστικής είναι:

- Ø **Ο προσδιορισμός της περιουσιακής κατάστασης της επιχείρησης, δηλαδή των διάφορων στοιχείων της περιουσίας και του κεφαλαίου**

- Ø Η παρακολούθηση των διαφόρων μεταβολών των περιουσιακών στοιχείων και του κεφαλαίου της επιχείρησης
- Ø Ο προσδιορισμός των οικονομικών αποτελεσμάτων από την δράση της επιχειρήσεως, δηλαδή τα κέρδη και τις ζημιές που προκύπτουν από τον συσχετισμό των εσόδων και των δαπανών της διαχειριστικής χρήσης
- Ø Ο έλεγχος της διαχειριστικής και διοικητικής ευθύνης
- Ø Η παροχή πληροφοριών για την λήψη αποφάσεων

Με την λογιστική επιτυγχάνονται και μερικοί άλλοι σημαντικοί στόχοι:

- Ø Καλύτερος προγραμματισμός και έλεγχος της καθημερινής λειτουργίας της επιχείρησης
- Ø Μακροχρόνιος προγραμματισμός και σχεδιασμός των δραστηριοτήτων της επιχείρησης με την θέσπιση μακροχρόνιων στόχων και σχεδιασμός επενδυτικών προγραμμάτων και στρατηγικής δράσης, για την επίτευξη των στόχων αυτών, καθώς επίσης και απολογιστικός έλεγχος των προγραμμάτων αυτών
- Ø Άσκηση αποτελεσματικού εσωτερικού ελέγχου της επιχείρησης.

Στις μέρες μας η λογιστική χρησιμοποιεί την διπλογραφική μέθοδο απεικόνισης των συναλλαγών. Έτσι κάθε λογιστικό γεγονός ή κάθε συναλλαγή, προκαλεί τουλάχιστον διπλή μεταβολή στα περιουσιακά στοιχεία ή στο κεφάλαιο της επιχείρησης και επομένως καταχωρείται σε δύο τουλάχιστον λογαριασμούς με το ίδιο ποσό. Η διπλογραφία όταν χρησιμοποιείται στην συγκεντρωτική της μορφή παρουσιάζει πολλά πλεονεκτήματα και

διευκολύνει την συγκέντρωση και τον έλεγχο του λογιστικού υλικού, καθώς και την εύκολη κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων.

Οι κυριότερες βασικές παραδοχές της λογιστικής είναι:

1. **η ενότητα του λογισμού**
2. **η αρχή της συνέχειας της δραστηριότητας της επιχείρησης.**
3. **η αρχή του κόστους:** Μία από τις βασικές αρχές της Λογιστικής είναι αυτή της αρχής του κόστους. Σύμφωνα με την αρχή αυτή, η οποία αναφέρεται και σαν αρχή του Ιστορικού Κόστους, το κόστος είναι η κατάλληλη βάση για την μέτρηση και καταχώρηση της αξίας των διαφόρων περιουσιακών στοιχείων, των εσόδων και των εξόδων, των υποχρεώσεων και του κεφαλαίου, τόσο στην αρχή όταν αυτά αποκτήθηκαν, όσο και μετέπειτα, όταν αυτά χρησιμοποιούνται. Η αρχή του κόστους επιβάλλει για τα περιουσιακά στοιχεία να παρουσιάζονται στις λογιστικές καταστάσεις, στην ιστορική τιμή κτήσης τους, μείον τις ετήσιες αποσβέσεις τους, και όχι στην τρέχουσα σημερινή πραγματική τους αξία. Η λογιστική αυτή παρακολούθηση έχει το πλεονέκτημα, ότι καθορίζεται με αντικειμενικά κριτήρια, είναι σταθερή και οριστική, ενώ αποφεύγεται η δύσκολη διαδικασία να καθορίσεις την τρέχουσα τιμή πώλησης για ένα περιουσιακό στοιχείο. Στην τελευταία περίπτωση υπάρχει το μειονέκτημα της υποκειμενικής εκτίμησης, με αυτονόητες δυσχέρειες. Για τον λόγο αυτό η τιμή κόστους είναι σταθερή, αντικειμενική και οριστική, ενώ προσδίδει αξιοπιστία στις λογιστικές πληροφορίες. Προβλήματα προκύπτουν όταν η τιμή κόστους δεν μπορεί να καθοριστεί, είτε γιατί δεν υπήρξε πώληση, είτε γιατί δόθηκαν ανταλλάγματα άλλα περιουσιακά στοιχεία, που δεν γνωρίζουμε την οριστική τους αξία.

Παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση που μια επιχείρηση απέκτησε οικόπεδα ή κτίρια και σαν αντάλλαγμα έδωσε μετοχές. Στην περίπτωση αυτή το κόστος καθορίζεται σαν την ισοδύναμη τιμή μετρητοίς των περιουσιακών στοιχείων, που αποκτήθηκαν ή σαν την τρέχουσα τιμή αγοράς αυτών ή σαν την ισοδύναμη αξία σε μετρητά των μετοχών που δόθηκαν σαν αντάλλαγμα. Παρόλα όμως τα πλεονεκτήματα που παρουσιάζει η εφαρμογή της αρχής του κόστους, η αρχή αυτή παρουσιάζει πολλά μειονεκτήματα και πολλές φορές της ασκείται έντονη κριτική. Στην περίπτωση αυτή υποστηρίζεται ότι το κόστος έχει αλλάξει από την στιγμή που έχει αρχικά καθοριστεί, και δεν παρουσιάζει την πραγματική αξία των περιουσιακών στοιχείων. Στοιχεία και πληροφορίες της παρούσας χρονιάς δεν είναι δυνατόν να συγκριθούν με αντίστοιχα στοιχεία και πληροφορίες των προηγούμενων χρόνων. Πάγια στοιχεία και εγκαταστάσεις που αγοράσθηκαν πριν από 10 ή 20 χρόνια δεν παρουσιάζονται στον ισολογισμό με το ποσό της εποχής εκείνης, αλλά στις σημερινές αξίες. Ένα άλλο πρόβλημα είναι ο υπολογισμός των αποσβέσεων. Οι αποσβέσεις υπολογίζονται με βάση το κόστος κτήσης.

4. η χρηματική αρχή
5. η αρχή της διαχειριστικής χρήσεως και της αυτοτέλειας των χρήσεων
6. η αρχή της πραγματοποιήσεως των εσόδων και του συσχετισμού των εσόδων με τα έξοδα
7. η αντικειμενικότητα και το επαληθεύσιμο των λογιστικών καταχωρήσεων. Η αρχή του δικαιολογητικού
8. η αρχή της συνέπειας των λογιστικών μεθόδων
9. η αρχή της αποκάλυψης ή της ανακοίνωσης

10. η αρχή του ουσιώδους των λογιστικών γεγονότων

11. η αρχή της συντηρητικότητας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.1 ΕΝΝΟΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΟΥ- ΕΠΙΤΑΓΗΣ

Τι είναι τα αξιόγραφα

Τα αξιόγραφα είναι αποδεικτικά χρέους ή κυριότητας, τα οποία εκδίδονται από εκείνους τους επιχειρηματικούς οργανισμούς, δημόσιους ή ιδιωτικούς οι οποίοι επιθυμούν να αντλήσουν κεφάλαια από το ευρύ επενδυτικό κοινό. Οι συνήθεις εκδότες αξιόγραφων είναι το κράτος, οι τράπεζες και οι ανώνυμες εταιρίες. Τα αξιόγραφα με βάση τη νομική τους διάσταση διακρίνονται σε τίτλους που ενσωματώνουν χρέος (χρεόγραφα) όπως τα ομόλογα και οι ομολογίες και σε τίτλους που ενσωματώνουν κυριότητα (μετοχές).

Στην περίπτωση μας θα ασχοληθούμε στην παρούσα θέση με τα αξιόγραφα που ενσωματώνουν χρέος, το γραμμάτιο και την επιταγή.

Κατηγορίες αξιόγραφων

Αξιόγραφα μεταβλητού εισοδήματος

Δεν καταβάλλουν σταθερό ποσό χρημάτων σε κάθε περίοδο. Τα σημαντικότερα αξιόγραφα αυτού του είδους είναι οι **κοινές μετοχές** οι οποίες διακρίνονται σε **ονομαστικές και ανώνυμες** και δίδουν το μέρισμα με τη μορφή **μερισματαποδείξεων**.

Προνομιούχες μετοχές: Υπόσχεται τακτική καταβολή σταθερού μερίσματος, το οποίο όμως μπορεί και να παραληφθεί. Το ύψος του μερίσματος είναι γνωστό από τη στιγμή έκδοσης της μετοχής.

Μοιάζει με διηνεκή ομολογία . Παρέχουν όμως και τη δυνατότητα ανάκλησης από τον εκδότη τους, ή μετατροπής τους σε κοινές μετοχές. Έχουν τα εξής προνόμια:

- ▼ Προηγούνται στην καταβολή μερίσματος από τις κοινές μετοχές. Σε περίπτωση μη ύπαρξης κερδών το μέρισμα καταβάλλεται τον επόμενο χρόνο μαζί με το μέρισμα της χρήσης αυτής.
- ▼ Δικαιούνται πρόσθετο μέρισμα που δίδεται σε οποιαδήποτε μορφή
- ▼ Δικαιούνται είσπραξης τόκου για τις χρονιές που δεν δίδονται μερίσματα.
- ▼ Δικαιούνται προνομιακής απόδοσης κατά τη διάλυση της εταιρίας.

Αξιόγραφο σταθερού εισοδήματος

Καταβάλουν σταθερό ποσό χρημάτων σε κάθε περίοδο και περιλαμβάνουν τις ομολογίες.

Ομολογία είναι ένα μέσο δανεισμού, το οποίο αντιπροσωπεύει μια νομική υποχρέωση του εκδότη του να πληρώσει στον κάτοχό του ένα συγκεκριμένο τόκο κατά περιοδικά χρονικά διαστήματα και να αποπληρώσει το αρχικό κεφάλαιο που δανείστηκε κατά την ημερομηνία λήξης του.

Η ομολογία έχει συγκεκριμένη χρονική διάρκεια και ονομαστική αξία (= η αξία που θα εισπράξει ο κάτοχος της στη λήξη).

Η τιμή αγοράς της είναι η αξία που έχει στην αγορά κεφαλαίου και μεταβάλλεται ανάλογα με τη μεταβολή των επιτοκίων.

Όταν η τιμή αγοράς είναι ίση με την ονομαστική της αξία η ομολογία λέγεται ότι πωλείται **στο άρτιο**. Όταν η τιμή της είναι

μεγαλύτερη, λέγεται ότι πωλείται **υπέρ το άρτιο**. Το ποσό που η τιμή αγοράς υπερβαίνει την ονομαστική της αξία λέγεται **υπερτίμηση ή premium**. Το ποσό που υπολείπεται της ονομαστικής της αξίας λέγεται **υποτίμηση ή discount**. Το **ονομαστικό επιτόκιο** είναι το επιτόκιο που αναγράφεται στην ομολογία και το οποίο πολλαπλασιαζόμενο με την ονομαστική αξία της ομολογίας δίδει το **τοκομερίδιο** της ομολογίας.

Απόδοση στη λήξη είναι η απόδοση που θα έχει ο ομολογιούχος ο οποίος αγόρασε την ομολογία στην τρέχουσα τιμή αγοράς της και θα την κρατήσει μέχρι τη λήξη της. Υπολογίζεται με τη μέθοδο του εσωτερικού βαθμού απόδοσης και ισχύει μόνο αν κρατηθεί μέχρι τη λήξη της και τα μερίσματα επαναεπενδυθούν με την ίδια απόδοση.

Τρέχουσα απόδοση ομολογίας είναι η διαίρεση του ετήσιου τοκομεριδίου της δια της τρέχουσας τιμής της στην αγορά αλλά δεν αποτελεί καλό τρόπο μέτρησης της απόδοσης ομολογίας .

Ορισμοί:

Γραμμάτιο εις διαταγή ονομάζουμε το αξιόγραφο που περιέχει υπόσχεση για πληρωμή ορισμένου χρηματικού ποσού που την απευθύνει ο εκδότης (που το υπογράφει) στο λήπτη. Έχει υποκατασταθεί σχεδόν πλήρως από τη συναλλαγματική.

Επιταγή είναι το αξιόγραφο που περιέχει εντολή για πληρωμή ορισμένου χρηματικού ποσού. Συμμετέχουν 3 πρόσωπα (εκδότης, πληρωτής, λήπτης) όπως και στη συναλλαγματική, αλλά πρέπει οπωσδήποτε ο πληρωτής να είναι τράπεζα ή άλλο νομικό πρόσωπο που ασκεί τέτοιες διεργασίες.

Γενικά γραμμάτιο είναι το έγγραφο που περιέχει υπόσχεση για την πληρωμή ενός χρηματικού ποσού. Το γραμμάτιο έχει τα ακόλουθα στοιχεία:

- ✓ υπόσχεση πληρωμής ορισμένου χρηματικού ποσού
- ✓ το χρόνο λήξης
- ✓ τον τόπο της πληρωμής
- ✓ το όνομα εκείνου στον οποίο θα γίνει η πληρωμή
- ✓ τον τόπο και την ημερομηνία που εκδόθηκε και
- ✓ την υπογραφή του εκδότη.

Τα Έντοκα Γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου είναι ανώνυμοι τίτλοι, διαπραγματεύονται στην δευτερογενή αγορά, έχουν διάρκεια 3, 6, και 12 μήνες. Δεν παρέχουν τόκο με τη λήξη τους, αλλά απόδοση διότι εκδίδονται σε τιμή χαμηλότερη από την ονομαστική τους αξία, ενώ στη λήξη τους εξοφλούνται στην ονομαστική τους αξία.

Νομικές έννοιες

Αγωγή αδικαιολόγητου πλουτισμού

Η αγωγή του αδικαιολόγητου πλουτισμού είναι το **επικουρικό δικαίωμα** του κομιστή ή αυτού που ως αναγωγικά υπεύθυνος πλήρωσε τον κομιστή να διεκδικήσει δικαστικά την ικανοποίησή του σε περίπτωση που έχασε τις προθεσμίες άσκησης των δικαιωμάτων του από την επιταγή, πέρασε, δηλαδή, το εξάμηνο που προβλέπεται από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας εμφάνισης για τον κομιστή και την ημερομηνία καταβολής για αυτόν που πλήρωσε τον κομιστή.

Την αγωγή του αδικαιολόγητου πλουτισμού μπορούν να την ασκήσουν οι δικαιούχοι μέσα σε μία πενταετία, που αρχίζει να μετράει από την ημερομηνία έκδοσης της επιταγής.

Ακάλυπτη επιταγή

Ένα σύνηθες φαινόμενο στις εγχώριες συναλλαγές φυσικών προσώπων στην Ελλάδα είναι η ακάλυπτες επιταγές. Ακάλυπτη εννοούμε την επιταγή που εμφανίστηκε στον κατάλληλο τόπο και χρόνο από το νόμιμο κομιστή για πληρωμή, περιλάμβανε όλα τα τυπικά στοιχεία και δεν πληρώθηκε από τον πληρωτή λόγω ανεπαρκούς υπολοίπου στο λογαριασμό του εκδότη.

Αλλοιωμένες επιταγές

Ένα ακόμη φαινόμενο που συναντάμε συχνά στην αγορά είναι οι αλλοιωμένες επιταγές. Με τον όρο αυτό εννοούμε τις επιταγές εκείνες το κείμενο των οποίων έχει αλλοιωθεί μετά από την έκδοση τους, χωρίς τη σύμφωνη γνώμη του εκδότη.

Αναγκαστικά μέτρα είσπραξης

Αποτελούν δικαστικές ενέργειες που περιλαμβάνουν, κυρίως, την κατάσχεση και το πρόγραμμα αναγκαστικού πλειστηριασμού, με τις οποίες είναι δυνατή η είσπραξη απαιτήσεων όπως είναι και το χρηματικό ποσό μιας ακάλυπτης επιταγής.

Αναγωγή

Με τον όρο αναγωγή εννοούμε το δικαίωμα του κομιστή ή αυτού που πλήρωσε τον κομιστή πριν από αυτόν να στραφεί εναντίον όλων όσοι υπογράφουν, μέχρι να ικανοποιηθεί με το ποσό της επιταγής.

Έτσι η αναγωγή διακρίνεται σε:

- ✓ αναγωγή του κομιστή ή με ευρεία έννοια "κατ' εγγύηση" και
- ✓ αναγωγή αυτού που πλήρωσε με αναγωγή ή με τη στενή έννοια "προς απόδοση".

*Στην πρώτη περίπτωση, την αναγωγή κάνει ο νόμιμος κομιστής της επιταγής, ενώ στη δεύτερη, αυτός που πλήρωσε τον κομιστή της επιταγής.

Ανάκληση επιταγής

Ο εκδότης μιας επιταγής έχει το δικαίωμα να κάνει ανάκληση επιταγής. Ανάκληση επιταγής λοιπόν είναι το δικαίωμα του εκδότη να ζητήσει από την πληρώτρια τράπεζα, στην οποία τηρεί το λογαριασμό του, να μην πληρώσει τη συγκεκριμένη επιταγή, όταν αυτή εμφανιστεί για πληρωμή.

Ατελής επιταγή

Ένας επιπρόσθετος όρος επιταγής που δεν επιτρέπει την ομαλή ολοκλήρωση μιας συναλλαγής είναι η ατελής επιταγή. Ατελή καλείται η επιταγή από την οποία λείπει ένα ή περισσότερα τυπικά στοιχεία, με αποτέλεσμα την ακυρότητά της.

Δ.Η.Σ.Σ.Ε.

Το Διατραπεζικό Ηλεκτρονικό Σύστημα Συμψηφισμού Επιταγών (Δ.Η.Σ.Σ.Ε.) είναι το σύστημα με το οποίο οι τράπεζες-μέλη, όταν παραλαμβάνουν από πελάτες τους επιταγές που σύρονται σε λογαριασμούς άλλων τραπεζών για κατάθεση ή για είσπραξη,

συνδέονται ηλεκτρονικά και δεν χρειάζεται να στέλνουν τις επιταγές στα γραφεία συμψηφισμού για να πληρωθούν, αλλά έχουν τη δυνατότητα ταχύτατης επικοινωνίας μεταξύ τους για την εκκαθάριση και την πληρωμή των επιταγών σε πίστωση των πελατών τους, σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα.

Διατυπώσεις επιμέλειας

Όλοι όσοι υπογράφουν την επιταγή **ευθύνονται για ολόκληρο το ποσό της επιταγής** και αναγωγικά έναντι εκείνου που πλήρωσε ή που υπέστη ζημία. Με την έννοια αυτή, κάθε ένας που υπογράφει έχει, σε περίπτωση που καταβάλει το ποσό στον κομιστή, δικαίωμα να απαιτήσει το ποσό από εκείνον που υπέγραψε πριν από αυτόν.

Είναι φυσικό επόμενο ότι **η ευθύνη** με αυτό τον τρόπο **καταλήγει στον εκδότη**, ο οποίος άλλωστε εξέδωσε και την επιταγή που δεν πληρώθηκε. Έτσι, **υπεύθυνοι** έναντι του κομιστή είναι **ο εκδότης, ο τριτεγγυητής και οι οπισθογράφοι** εναντίον των οποίων ο κομιστής που δεν ικανοποιήθηκε είναι σε θέση να αντιπαρατεθεί δικαστικά. Για να γίνει αυτό όμως θα πρέπει να τηρηθούν από αυτόν οι **διατυπώσεις επιμέλειας** που στην προκειμένη περίπτωση είναι:

- ✓ η εμπρόθεσμη εμφάνιση της επιταγής
- ✓ η μη πληρωμή της και
- ✓ η σχετική περί μη πληρωμής της βεβαίωση του πληρωτή
- ✓ Σημειώνεται βέβαια, ότι οι διατυπώσεις επιμέλειας δεν απαιτούνται όταν στην επιταγή έχει τεθεί η ρήτρα "ανέξοδος επιστροφή", δεδομένου ότι η ίδια η ρήτρα δημιουργεί τεκμήριο ότι έγινε εμφάνιση εμπρόθεσμα στον τόπο πληρωμής.

Δίγραμμες επιταγές

Μια κατηγορία επιταγών που χρησιμοποιείται στην αγορά για την διασφάλιση την επιτυχίας της συναλλαγής είναι η δίγραμμα επιταγή. Δίγραμμες είναι οι επιταγές που φέρουν δύο πλάγιες γραμμές στη μπροστινή όψη.

Η διγράμμιση στις επιταγές γίνεται από τον εκδότη ή τον τελευταίο κομιστή με στόχο να προστατεύσει αυτούς υπέρ των οποίων γίνεται και για το λόγο αυτό να σταματήσει η κυκλοφορία, δεδομένου ότι ο πληρωτής υποχρεώνεται να πληρώσει μόνον εκείνον τον οποίο αφορά η διγράμμιση.

Έκδοση διαταγής πληρωμής

Αποτελεί δικαστική ενέργεια που περιλαμβάνει μια δικαστική απόφαση, λαμβανόμενη με συνοπτική διαδικασία, σε βάρος του εκδότη ακάλυπτης επιταγής προκειμένου ο κομιστής-δικαιούχος να προβεί σε αναγκαστικά μέτρα είσπραξης της.

Επιταγές Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου

Επιταγές Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου είναι εκείνες που εκδίδονται από τα νομικά πρόσωπα που ασκούν τραπεζική δραστηριότητα. Τέτοιες επιταγές είναι οι επιταγές του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων κ.λπ.

Επιταγές δημοσίου

Παρόμοιες με τις επιταγές Δημοσίου Δικαίου που εκδίδονται από μη φυσικά πρόσωπα είναι και οι επιταγές Δημόσιου. Καλούμε δηλαδή τις επιταγές εκείνες που εκδίδονται από το Δημόσιο και αφορούν κυρίως την πληρωμή συντάξεων.

Επιταγές συναλλάγματος

Στις χρηματοοικονομικές συναλλαγές εκτός συνόρων του εκάστοτε Κράτους πρέπει να εκδοθούν επιταγές συναλλάγματος. Πρέπει δηλαδή οι επιταγές να εκδίδονται σε νόμισμα διάφορο του τοπικού. Οι επιταγές συναλλάγματος εκδίδονται σε οποιοδήποτε νόμισμα από αυτά που περιλαμβάνονται στο επίσημο δελτίο τιμών fixing, που διαπραγματεύονται στην Ελλάδα αλλά και στις διεθνείς χρηματαγορές.

Επιταγή

Το πιο συνηθισμένο έγγραφο για την ολοκλήρωση μιας σωστής συναλλαγής στην σύγχρονη κοινωνία είναι η επιταγή. Επιταγή είναι έγγραφο, συντεταγμένο σύμφωνα με ορισμένο από το νόμο τύπο, με το οποίο κάποιο πρόσωπο (εκδότης), δίνει την εντολή στην τράπεζα (πληρωτή), όπως με την εμφάνιση του εγγράφου αυτού καταβάλει ορισμένο χρηματικό ποσό (συνήθως από το λογαριασμό του σ' αυτήν) στο δια του ιδίου του εγγράφου νομιμοποιούμενο πρόσωπο προς είσπραξη (κομιστή).

Ιδιωτικές επιταγές

Μια κατηγορία επιταγών που συναντάμε συχνά είναι οι ιδιωτικές επιταγές. Λέγοντες ιδιωτικές εννοούμε εκείνες που εκδίδονται από ιδιώτες και πληρώνονται με χρέωση του λογαριασμού τους, που τηρείται στην τράπεζα με την οποία συνεργάζονται.

Λευκή επιταγή

Σε αντίθεση με τις Ατελής επιταγές που εμφανίζουν ελλειπή στοιχεία και ακυρώνουν ουσιαστικά μια συναλλαγή οι Λευκές

επιταγές δεν καταστρέφουν την συναλλαγή. Οι Λευκές επιταγές είναι οι επιταγές που εκδίδονται ατελείς αρχικά αλλά στην συνέχεια, με βάση τη συμφωνία των μερών, αφού συμπληρωθούν, θεωρούνται αναδρομικά έγκυρες.

Λογιστικές επιταγές

Λογιστικές επιταγές είναι εκείνες που στη μπροστινή τους όψη έχουν τη φράση "πληρωτέα μόνον σε λογαριασμό", που σημαίνει ότι το αντίτιμό τους θα πρέπει απαραίτητα να πιστωθεί σε λογαριασμό.

Μεταβίβαση

Η μεταβίβαση είναι η πράξη με την οποία η επιταγή κυκλοφορεί και σε χέρια νέων δικαιούχων μέχρι να καταλήξει στον πληρωτή της.

Η μεταβίβαση στην επιταγή γίνεται με οπισθογράφηση, παράδοση ή εκχώρηση.

Μεταχρονολογημένες επιταγές

Επιπροσθέτως μια ακόμη σημαντική κατηγορία επιταγών είναι οι Μεταχρονολογημένες επιταγές. Έτσι αποκαλούμε τις επιταγές εκείνες που φέρουν μεταγενέστερη ημερομηνία της πραγματικής τους έκδοσης, με αποτέλεσμα να αφίστανται από το ρόλο τους ως μέσου πληρωμής και να λειτουργούν όπως οι συναλλαγματικές, δηλαδή ως μέσον πίστης.

Ρήτρες

Στην επιταγή είναι δυνατόν να συναντήσουμε και στοιχεία τα οποία δεν κρίνονται αναγκαία από το νόμο για την εγκυρότητα του

αξιόγραφου, επιτρέπεται ωστόσο η αναγραφή τους και μάλιστα θεωρείται και καθοριστική για την πληρωμή ή μη πληρωμή της επιταγής. Τα στοιχεία αυτά είναι τα προαιρετικά στοιχεία της επιταγής ή όπως αλλιώς ονομάζονται οι ρήτρες της επιταγής.

Συμψηφιστικά Γραφεία

Τα συμψηφιστικά γραφεία είναι τα γραφεία, οργανώσεις στην πραγματικότητα, στα οποία τα μέλη που είναι στην Ελλάδα, τράπεζες, ταχυδρομικά ταμειυτήρια και το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, εμφανίζουν ως κομιστές, καθημερινά, τις επιταγές που τους έχουν προσκομιστεί από πελάτες τους και σύρονται επί λογαριασμών που τηρούνται σε άλλες τράπεζες, για να πληρωθούν με αμοιβαίο συμψηφισμό μεταξύ των μελών.

Σφράγιση επιταγής

Προκειμένου ο κομιστής να ασκήσει τα δικαιώματά του, θα πρέπει να έχει την ίδια την επιταγή σφραγισμένη. Αυτό σημαίνει ότι η επιταγή, στην πίσω όψη της και κάτω από την τελευταία οπισθογράφηση, θα πρέπει να φέρει τη βεβαίωση της πληρώτριας τράπεζας ότι εμφανίστηκε σ' αυτήν η επιταγή κατάλληλα, ως προς τον τόπο και το χρόνο δηλαδή, και δεν πληρώθηκε λόγω ελλείψεως επαρκούς υπολοίπου.

Ταξιδιωτικές επιταγές (travellers cheques)

Οι ταξιδιωτικές επιταγές εκδίδονται από τράπεζες σε συνεργασία μεταξύ τους ή σε συνεργασία με πιστωτικούς οργανισμούς (π.χ. VISA). Ο ταξιδιώτης είναι σε θέση να τις προμηθευτεί από οποιαδήποτε τράπεζα του εσωτερικού ή του εξωτερικού, έναντι δραχμών ή με χρέωση λογαριασμού του συναλλάγματος που τηρεί

στην Ελλάδα ή το εξωτερικό και να τις εξαργυρώσει χωρίς κανένα πρόβλημα και επιφύλαξη εκ μέρους του πληρωτή, επίσης οπουδήποτε, χωρίς μάλιστα περιορισμούς ως προς την προθεσμία εμφάνισης.

Ταχυδρομικές επιταγές

Ταχυδρομικές επιταγές είναι εκείνες που εκδίδονται από τα ταχυδρομεία με στόχο την κίνηση κεφαλαίων από τόπο σε τόπο (εντός Ελλάδος).

Τοκοφόρο ημερομηνία (valeur)

Είναι δυνατή η πληρωμή επιταγής από τράπεζα άλλη από εκείνη στην οποία τηρείται ο λογαριασμός του εκδότη. Επειδή όμως τα μηχανογραφικά συστήματα των τραπεζών δεν συνεργάζονται άμεσα, το ποσόν της επιταγής κατατίθεται σε λογαριασμό του κομιστή στην τράπεζα εμφάνισης με δέσμευση και valeur (τοκοφόρος ημερομηνία), ημερομηνία δηλαδή από την οποία και μετά θα αρχίσει να τοκοφορεί το ποσό της επιταγής στο λογαριασμό του κομιστή.

Τραπεζικές επιταγές

Μια ειδική κατηγορία επιταγών που παρατηρούμε συχνά είναι οι Τραπεζικές επιταγές. Τραπεζικές επιταγές είναι εκείνες που εκδίδονται από τράπεζες αλλά και πληρώνονται από τράπεζες. Οι επιταγές αυτές εκδίδονται από τις τράπεζες ύστερα από αίτημα των πελατών τους, οι οποίοι δεν είναι απαραίτητο να τηρούν κοντά σε αυτές λογαριασμό.

Τριτεγγύηση

Η τριτεγγύηση στην επιταγή είναι η πράξη εκείνη με την οποία άλλο πρόσωπο, διάφορο των εμπλεκομένων με την επιταγή, δηλώνει με την υπογραφή του ότι θα καλύψει την υποχρέωση που απορρέει από αυτήν σε περίπτωση που δεν καλυφθεί από τους αρχικά ενεχομένους.

1.2 ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ & ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΞΙΟΓΡΑΦΩΝ- ΕΠΙΤΑΓΩΝ

Η τραπεζική επιταγή έχει σε γενικές γραμμές λειτουργικές αξιογραφικές ομοιότητες με το αξιόγραφο της συναλλαγματικής. Έχει όμως και σοβαρές διαφορές που αιτιολογούνται από τον διαφορετικό οικονομικό σκοπό των δύο αυτών αξιόγραφων (μέσο παροχής πιστώσεως η συναλλαγματική και μέσο πληρωμής η επιταγή). Αναλυτικά οι ομοιότητες είναι:

Ομοιότητες

1. Είναι και οι δύο πιστωτικοί τίτλοι, δηλαδή ενσωματώνουν αυτόνομο δικαίωμα, που καθορίζεται στο κείμενο του τίτλου.
2. Μπορούν να μεταβιβασθούν με οπισθογράφηση, δηλαδή με πράξη που γίνεται στο πίσω μέρος του εγγράφου από τον κάτοχό τους, και με την οποία μεταβιβάζεται σε άλλο πρόσωπο η κυριότητα του εγγράφου και τα δικαιώματα που απορρέουν από αυτό.
3. Είναι και οι δύο τίτλοι τυπικοί, δηλαδή το περιεχόμενό τους καθορίζεται από το νόμο.
4. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν και τα δύο σαν μέσα πίστωσης(ειδικά στην χώρα μας χρησιμοποιείται η επιταγή σαν

μέσο πίστεως, ενώ αντίθετα στο εξωτερικό μόνο σαν μέσο άμεσης πληρωμής

Διαφορές

1. το γραμμάτιο είναι κυρίως μέσο πίστεως, ενώ η επιταγή είναι μέσο άμεσης πληρωμής (η επιταγή είναι πληρωτέα επί τη εμφανίσει).
2. το γραμμάτιο μπορεί να λήγει κατά τέσσερις τρόπους (α. εν όψει, β. μετά προθεσμία από την όψη, γ. μετά προθεσμία από την έκδοση, δ. σε ρητή ημέρα), ενώ η επιταγή είναι πάντοτε πληρωτέα εν όψει.
3. το γραμμάτιο εκδίδεται ονομαστικά και σε διαταγή, ενώ η επιταγή μπορεί να εκδοθεί και ανώνυμη.
4. Στο γραμμάτιο, πληρωτής μπορεί να είναι οποιοδήποτε πρόσωπο, ενώ στη επιταγή πληρωτής είναι μόνο η Τράπεζα ή Ν.Π.Δ.Δ που διενεργεί τραπεζικές εργασίες.
5. το γραμμάτιο είναι δεκτικό αποδοχής, ενώ στην επιταγή δεν υπάρχει αποδοχή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2.1 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ-ΕΠΙΤΑΓΩΝ

Η χρησιμότητα του γραμματίου είναι ίδια με της επιταγής, με την οποία μοιάζει και έχει τον ίδιο οικονομικό σκοπό. Η διαφορά τους είναι ότι στο γραμμάτιο εμφανίζονται δύο πρόσωπα, ο εκδότης, που υπόσχεται να πληρώσει και ο λήπτης, στον οποίο θα πληρώσει ο εκδότης, ενώ στην επιταγή, εμφανίζονται τρία πρόσωπα: ο εκδότης, ο λήπτης και ο αποδέκτης.

Το γραμμάτιο ακολουθεί τις ίδιες διατάξεις με τη επιταγή, εφόσον αυτές συμβιβάζονται με τη νομική του φύση. Η ιστορική καταγωγή της επιταγής τοποθετείται γύρω στο δεύτερο αιώνα. Από νομική άποψη η επιταγή, όπως και το γραμμάτιο, είναι πιστωτικοί τίτλοι. Ανήκουν δηλαδή στην κατηγορία των εγγράφων που δημιουργήθηκαν, για να κάνουν πιο γρήγορη και πιο ασφαλή τη μεταβίβαση των δικαιωμάτων από ένα νομικό υποκείμενο σε άλλο. Η χρήση των αξιόγραφων και ιδιαίτερα της επιταγής και της συναλλαγματικής γίνεται όλο και πιο συχνή, αφού το μεγαλύτερο μέρος των συναλλαγών στην αγορά διενεργείται με βάση την καλή πίστη των συναλλασσομένων. Από την άλλη πλευρά παρατηρούνται σοβαρά προβλήματα ρευστότητας στην αγορά, καθώς και μια ανησυχητική εξέλιξη στους δείκτες της πιστωτικής ασφυξίας.

Το δίκαιο των αξιόγραφων διέπεται από αυστηρούς κανόνες και οι συναλλασσόμενοι πρέπει να δίνουν μεγάλη σημασία στη σωστή εφαρμογή τους, ώστε να αποφεύγονται ενέργειες που αντιβαίνουν στις νομοθετικές διατάξεις. Η ολοκληρωμένη προσέγγιση των αξιόγραφων αυτών από νομική, λειτουργική και διαχειριστική

άποψη, με έμφαση στα θέματα που ανακύπτουν στην καθημερινή πρακτική, είναι επιβεβλημένη.

Για τους παραπάνω λόγους η λογιστική επιστήμη, έχει από πολύ νωρίς ασχοληθεί με την λογιστική πλευρά αποτύπωσης και αντιμετώπισης των γραμματίων και των επιταγών. Παρακάτω αναλύουμε τις λογιστικές ομάδες που σύμφωνα με το ΕΓΛΣ καταχωρούνται και αποτυπώνονται στα βιβλία των επιχειρήσεων, τα γραμμάτια και οι επιταγές.

ΟΜΑΔΑ 3η: ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ

Περιεχόμενο και εννοιολογικοί προσδιορισμοί

1. Στην ομάδα 3 παρακολουθούνται οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις, τα αξιόγραφα και τα διαθέσιμα περιουσιακά στοιχεία της οικονομικής μονάδας.

2. Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις θεωρούνται εκείνες που, κατά το κλείσιμο του ισολογισμού, είναι εισπρακτέες μέσα στη χρήση που ακολουθεί. Σύμφωνα με την έννοια αυτή, κάθε απαίτηση της οικονομικής μονάδας, της οποίας η προθεσμία εξοφλήσεως λήγει μέσα στην επόμενη χρήση, καταχωρείται στον οικείο λογαριασμό της ομάδας 3.

Λογαριασμός 31 «Γραμμάτια εισπρακτέα»

1. Στους υπολογαριασμούς του 31 παρακολουθούνται οι απαιτήσεις

κατά τρίτων που είναι ενσωματωμένες σε τίτλους συναλλαγματικών ή γραμματίων «εις διαταγήν». Οι τίτλοι αυτοί, στις επόμενες παραγράφους, αναφέρονται με την ονομασία «γραμμάτια εισπρακτέα».

2. Τα γραμμάτια εισπρακτέα σε €, καταχωρούνται στο λογαριασμό 31.00 «γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο». Όσα από τα γραμμάτια αυτά μεταβιβάζονται στις Τράπεζες για είσπραξη ή σε εγγύηση, μεταφέρονται από το λογαριασμό 31.00 στη χρέωση των λογαριασμών 31.01 «γραμμάτια στις Τράπεζες για είσπραξη» ή 31.02 «γραμμάτια στις Τράπεζες σε εγγύηση», αντίστοιχα.

3. Στο λογαριασμό 31.03 «γραμμάτια σε καθυστέρηση» παρακολουθούνται οι απαιτήσεις κατά οφειλετών (π.χ. αποδεκτών) γραμματίων εισπρακτέων, τα οποία δεν εξοφλούνται κατά την ημερομηνία λήξεώς τους και παραμένουν απλήρωτα στα χέρια της οικονομικής μονάδας. Η ανάπτυξη του λογαριασμού γίνεται σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε μονάδας, αλλά πάντοτε κατά τέτοιο τρόπο ώστε να προκύπτει η απαίτησή της από κάθε οφειλέτη.

Σε περίπτωση που οι απαιτήσεις του λογαριασμού 31.03 (ή 31.10) μετατρέπονται σε επισφαλείς ή επίδικες, μεταφέρονται στους λογαριασμούς 30.97 ή 33.97, όταν πρόκειται για επισφαλείς, ή στους λογαριασμούς 30.99 ή 33.99, όταν πρόκειται για επίδικες, ανάλογα με τη φύση τους.

4. Στους λογαριασμούς 31.04 «γραμμάτια μεταβιβασμένα σε τρίτους» και 31.05 «γραμμάτια προεξοφλημένα» είναι δυνατό να παρακολουθούνται, ανάλογα με την περίπτωση, τα γραμμάτια

εισπρακτέα τα οποία μεταβιβάζονται σε τρίτους, π.χ. προμηθευτές, με χρέωση του προσωπικού λογαριασμού του τρίτου, ή προεξοφλούνται, με χρέωση του οικείου υπολογαριασμού χρηματικών διαθεσίμων του 38 για το προϊόν της προεξοφλήσεως και του λογαριασμού 65.02 «προεξοφλητικοί τόκοι και έξοδα Τραπεζών» για τους τόκους και τα έξοδα προεξοφλήσεως.

Τα μεταβιβασμένα σε τρίτους, καθώς και τα προεξοφλημένα γραμμάτια εισπρακτέα, στην περίπτωση που παρακολουθούνται στους λογαριασμούς 31.04 και 31.05, έπειτα από την πληρωμή τους ή, αν δεν υπάρχουν στοιχεία, αφού περάσει εύλογος χρόνος από τη λήξη τους, μεταφέρονται από τους λογαριασμούς αυτούς στην πίστωση του λογαριασμού 31.00.

Σε περίπτωση που η οικονομική μονάδα δεν παρακολουθεί τα μεταβιβασμένα σε τρίτους και τα προεξοφλημένα γραμμάτια εισπρακτέα με τους λογαριασμούς 31.04 και 31.05, αλλά με τη μεταβίβαση ή προεξοφλήσή τους πιστώνει απευθείας το λογαριασμό 31.00, είναι υποχρεωμένη να παρακολουθεί τα γραμμάτια αυτά στους λογαριασμούς τάξεως 02.20 «προεξοφλημένα γραμμάτια εισπρακτέα» - 06.20 «προεξοφλήσεις γραμματίων εισπρακτέων» και 02.21 «μεταβιβασμένα σε τρίτους γραμμάτια εισπρακτέα» - 06.21 «μεταβιβάσεις σε τρίτους γραμματίων εισπρακτέων».

5. Τα γραμμάτια εισπρακτέα σε Ξ.Ν. καταχωρούνται στο λογαριασμό 31.07 «γραμμάτια σε Ξ.Ν. στο χαρτοφυλάκιο». Για όσα από τα γραμμάτια αυτά μεταβιβάζονται ή προεξοφλούνται ή δεν πληρώνονται κατά την ημερομηνία λήξεώς τους, ισχύουν

ανάλογα όσα ορίζονται παραπάνω για τα γραμμάτια εισπρακτέα σε δραχμές, με τη διαφορά ότι, αντί των λογαριασμών 31.01, 31.02, 31.03, 31.04 και 31.05, κινούνται οι λογαριασμοί 31.08, 31.09, 31.10, 31.11 και 31.12, αντίστοιχα.

Η απεικόνιση σε € των γραμματίων εισπρακτέων σε ξένο νόμισμα γίνεται με βάση την επίσημη τιμή του ξένου συναλλάγματος (τιμή αγοράς της Τράπεζας της Ελλάδος) της ημέρας που αυτά περιέρχονται στην οικονομική μονάδα. Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν μεταξύ της δραχμικής αξίας με την οποία ένα γραμμάτιο απεικονίζεται στα βιβλία και της αξίας που τελικά εισπράττεται, καταχωρούνται σε χρέωση ή πίστωση των λογαριασμών 81.00.04 ή 81.01.04, ανάλογα με την περίπτωση.

6. Στους λογαριασμούς 31.06 «μη δουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων σε €» και 31.13 «μη δουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων σε Ξ.Ν.» καταχωρούνται οι τόκοι που περιλαμβάνονται στα άληκτα γραμμάτια στο τέλος της χρήσεως. Ο χειρισμός αυτός δεν είναι υποχρεωτικός για τις οικονομικές μονάδες, αν όμως γίνει σε κάποια χρήση, υποχρεωτικά εφαρμόζεται πάγια και στις επόμενες χρήσεις.

Οι τρόποι αντιμετώπισεως των επιμέρους περιπτώσεων των τόκων που περιλαμβάνονται στα άληκτα γραμμάτια εισπρακτέα είναι οι εξής:

α. Στην περίπτωση που οι τόκοι των γραμματίων διαχωρίζονται από τα έσοδα από πωλήσεις, ισχύουν τα εξής:

- Οι τόκοι των γραμματίων που εκδίδονται και λήγουν μέσα στη χρήση καταχωρούνται απευθείας στο λογαριασμό 76.02 «δουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων».

- Από τους τόκους των γραμματίων που εκδίδονται μέσα στη χρήση και λήγουν μετά το τέλος της, εκείνοι που αναλογούν στη χρονική περίοδο μέχρι τη λήξη της χρήσεως αυτής καταχωρούνται απευθείας στο λογαριασμό 76.02 και εκείνοι που αναλογούν στη χρονική περίοδο μετά τη λήξη της χρήσεως αυτής καταχωρούνται στους αντίθετους λογαριασμούς 31.06 ή 31.13, κατά περίπτωση.

- Στο τέλος κάθε χρήσεως, οι δουλευμένοι τόκοι των γραμματίων που έληξαν μέσα στη χρήση αυτή (γραμμάτια που εκδόθηκαν σε προηγούμενες χρήσεις), καθώς και οι τόκοι των λοιπών γραμματίων (γραμμάτια που εκδόθηκαν σε προηγούμενες χρήσεις και λήγουν μετά το τέλος της χρήσεως), που αναλογούν στη χρονική περίοδο μέχρι τη λήξη της χρήσεως αυτής, μεταφέρονται από τους λογαριασμούς 31.06 ή 31.13, κατά περίπτωση, στο λογαριασμό 76.02.

β. Στην περίπτωση που οι τόκοι των γραμματίων περιλαμβάνονται στο τίμημα ή στα λοιπά έσοδα πωλήσεων, εμφανίζονται δε μαζί με τα έσοδα αυτά στους οικείους λογαριασμούς της ομάδας 7, ο διαχωρισμός και η εμφάνισή τους στους αντίθετους λογαριασμούς 31.06 ή 31.13 γίνεται ως εξής:

- Τα γραμμάτια εισπρακτέα που είναι στο τέλος της χρήσεως

άληκτα εκτοκίζονται με βάση το τραπεζικό επιτόκιο προεξοφλήσεως που ισχύει κατά τη χρονολογία αυτή, προσαυξημένο κατά την τραπεζική προμήθεια. Ο εκτοκισμός αυτός γίνεται για χρονική περίοδο από την ημερομηνία κλεισίματος της χρήσεως μέχρι την ημερομηνία λήξεως κάθε γραμματίου.

- Με τους μη δουλευμένους τόκους των άληκτων γραμματίων χρεώνονται οι οικείοι αντίθετοι λογαριασμοί εσόδων της ομάδας 7 (70.97, 71.97, 72.97 και 73.97) και πιστώνονται οι αντίθετοι λογαριασμοί 31.06 ή 31.13, κατά περίπτωση.

- Σε περίπτωση που ο εκτοκισμός των άληκτων γραμματίων κατά κατηγορίες εσόδων (λογαριασμών 70, 71, 72 και 73) είναι, είτε αδύνατος, είτε δυσχερής, η κατανομή των μη δουλευμένων τόκων στις επιμέρους αυτές κατηγορίες γίνεται με βάση κριτήρια που επιλέγονται από την οικονομική μονάδα (π.χ. ανάλογα με τα ακαθάριστα έσοδα που διακανονίζονται με γραμμάτια).

- Όταν, κατά το τέλος κάθε χρήσεως, οι μη δουλευμένοι τόκοι που προκύπτουν από τον παραπάνω εκτοκισμό των άληκτων γραμματίων είναι μικρότερης αξίας από τους μη δουλευμένους τόκους που εμφανίζονται στους αντίθετους λογαριασμούς 31.06 και 31.13, η διαφορά μεταφέρεται στο λογαριασμό 76.02, με χρέωση των αντίθετων αυτών λογαριασμών.

- Παρέχεται η δυνατότητα στην οικονομική μονάδα να διαχωρίζει και να μεταφέρει στο λογαριασμό 76.02 και τους δουλευμένους

τόκους που περιλαμβάνονται στο τίμημα πώλησεως, δηλαδή στα έσοδα των λογαριασμών 70, 71, 72 και 73.

7. Παρέχεται η δυνατότητα χρησιμοποίησεως του λογαριασμού 31.99 «διάμεσος λογαριασμός ελέγχου διακινήσεως γραμματίων εισπρακτέων» για τον έλεγχο της διακινήσεως των γραμματίων μεταξύ υποκαταστημάτων ή μεταξύ του κεντρικού και των υποκαταστημάτων των οικονομικών μονάδων. Το εκάστοτε υπόλοιπο του λογαριασμού 31.99 απεικονίζει τα υπό διακίνηση γραμμάτια εισπρακτέα.

8. Τα γραμμάτια που λαμβάνονται σε εγγύηση για την καλή εκτέλεση όρου συμβάσεως με τρίτους ή για οποιοδήποτε άλλο λόγο, καταχωρούνται στους λογαριασμούς τάξεως 02.02 «γραμμάτια εισπρακτέα εξασφαλίσεως εκτελέσεως όρων συμβάσεων κλπ.» - 06.02 «αποδέκτες γραμματίων εισπρακτέων εγγυήσεων».

31.00	> Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο
31.01	> Γραμμάτια στις Τράπεζες για είσπραξη
31.02	> Γραμμάτια στις Τράπεζες σε εγγύηση
31.03	> Γραμμάτια σε καθυστέρηση
31.07	> Γραμμάτια σε Ξ.Ν. στο χαρτοφυλάκιο
31.08	> Γραμμάτια σε Ξ.Ν. στις Τράπεζες για είσπραξη
31.09	> Γραμμάτια σε Ξ.Ν. στις Τράπεζες σε εγγύηση
31.10	> Γραμμάτια σε Ξ.Ν. σε καθυστέρηση
31.90	> Υποσχετικές επιστολές εισπρακτέες (Γνωμ. 79/1623/1991)
31.91	> Υποσχετικές επιστολές εισπρακτέες σε Ξ.Ν. (Γνωμ. 79/1623/1991)
31.94	> Γραμμάτια στις Τράπεζες για είσπραξη με σύμβαση Factoring (Γνωμ. 216/1994)
31.95	> Τίτλοι trade credit (Γνωμ. 256/2252/1995)

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Λογαριασμός 33 «Χρεώστες διάφοροι»

1. Στους υπολογαριασμούς του 33 παρακολουθούνται οι απαιτήσεις που δεν υπάγονται σε οποιαδήποτε κατηγορία απαιτήσεων από εκείνες που παρακολουθούνται στους λοιπούς πρωτοβάθμιους λογαριασμούς της ομάδας 3.

2. Στο λογαριασμό 33.00 «προκαταβολές προσωπικού» καταχωρούνται οι προκαταβολές που δίνονται στο προσωπικό έναντι των αποδοχών της μισθολογικής περιόδου (π.χ. μήνα ή εβδομάδας), η οποία αποτελεί τη βάση υπολογισμού τους (εκκαθαρίσεως). Ο λογαριασμός 33.00 πιστώνεται με τα ποσά που παρακρατούνται κατά την εκκαθάριση των αποδοχών της οικείας περιόδου, τα οποία είναι ίσα με τις δοσμένες προκαταβολές, οπότε εξισώνεται.

3. Στο λογαριασμό 33.01 «χρηματικές διευκολύνσεις προσωπικού» παρακολουθούνται οι χρηματικές διευκολύνσεις, προσωρινού χαρακτήρα, που γίνονται στο προσωπικό.

4. Στο λογαριασμό 33.02 «δάνεια προσωπικού» παρακολουθούνται τα ποσά που καταβάλλονται στο προσωπικό με μορφή δανείου.

5. Ο λογαριασμός 33.06 «προμερίσματα» χρεώνεται με πίστωση του λογαριασμού 53.02 «προμερίσματα πληρωτέα» με το συνολικό ποσό που αποφασίζεται νόμιμα να καταβληθεί ως προμέρισμα.

Κατά το κλείσιμο του ισολογισμού το υπόλοιπο του λογαριασμού 33.06 μεταφέρεται στο λογαριασμό 53.01 «μερίσματα πληρωτέα».

6. Στο λογαριασμό 33.07 «δοσοληπτικός λογαριασμός εταίρων» παρακολουθούνται όλες οι χρηματικές δοσοληψίες της οικονομικής μονάδας με τα πρόσωπα που συμμετέχουν σε εταιρίες κεφαλαίου, προσωπικές και συμμετοχικές, ή, όταν πρόκειται για ατομικές επιχειρήσεις, με τον επιχειρηματία, οπότε ο λογαριασμός αυτός μετονομάζεται σε «ατομικός λογαριασμός επιχειρηματία».

7. Στους λογαριασμούς 33.08 «δοσοληπτικοί λογαριασμοί διαχειριστών», 33.09 «δοσοληπτικοί λογαριασμοί ιδρυτών Α.Ε. και μελών διοικητικού συμβουλίου» και 33.10 «δοσοληπτικοί λογαριασμοί γενικών διευθυντών ή διευθυντών Α.Ε.» παρακολουθούνται οι χρηματικές δοσοληψίες της οικονομικής μονάδας με τα όργανα διοικήσεώς της κατά τρόπο που να είναι δυνατή η εμφάνιση των υπολοίπων των λογαριασμών αυτών στον ισολογισμό για την πληροφόρηση των πιστωτών και του κοινού.

8. Στους λογαριασμούς 33.11 «βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά συνδεμένων επιχειρήσεων σε € και 33.12 «βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά συνδεμένων επιχειρήσεων σε Ξ.Ν.», παρακολουθούνται οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις της οικονομικής μονάδας, οι οποίες δεν προέρχονται από συναλλαγές που αφορούν το αντικείμενο αυτής, κατά των συνδεμένων επιχειρήσεων της περιπτ. 10 της παρ. 2.2.112. Οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά λοιπών συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεων οι οποίες, επίσης, δεν προέρχονται από συναλλαγές που αφορούν το αντικείμενο της οικονομικής μονάδας, παρακολουθούνται στους

λογαριασμούς 33.21 «βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά λοιπών συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεων σε € και 33.22 «βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά λοιπών συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεων σε Ξ.Ν.», κατά περίπτωση.

9. Στο λογαριασμό 33.13 «Ελληνικό Δημόσιο - προκαταβλημένοι και παρακρατημένοι φόροι» παρακολουθούνται οι απαιτήσεις της οικονομικής μονάδας κατά του Ελληνικού Δημοσίου, οι οποίες προέρχονται από φόρους που προκαταβάλλονται ή παρακρατούνται κατά την είσπραξη μερισμάτων ή άλλων εισοδημάτων

Ειδικότερα για τους υπολογαριασμούς του 33.13 ισχύουν τα ακόλουθα:

α. Ο λογαριασμός 33.13.00 «προκαταβολή φόρου εισοδήματος» χρεώνεται στο τέλος της χρήσεως με το ποσό της προκαταβολής φόρου εισοδήματος για την επόμενη χρήση, που προκύπτει από τη δήλωση φόρου εισοδήματος της κλειόμενης χρήσεως, με αντίστοιχη πίστωση του λογαριασμού 54.08 «λογαριασμός εκκαθάρισεως φόρων-τελών ετήσιας δηλώσεως φόρου εισοδήματος». Στο τέλος της επόμενης χρήσεως, το υπόλοιπο του λογαριασμού 33.13.00 μεταφέρεται στη χρέωση του λογαριασμού 54.08.

β. Στους λογαριασμούς 33.13.01-99 καταχωρούνται τα ποσά που παρακρατούνται, κατά τη διάρκεια της χρήσεως, για φόρο εισοδήματος από τα εισοδήματα που εισπράττονται από την οικονομική μονάδα από κινητές αξίες ή από τις εισπράξεις για άλλες αιτίες (π.χ. φόρος εργολάβων). Στο τέλος της χρήσεως, όσα

από τα ποσά αυτά, σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία που ισχύει κάθε φορά, είναι δυνατό να συμψηφίζονται με το φόρο εισοδήματος της κλειόμενης χρήσεως, μεταφέρονται στη χρέωση του λογαριασμού 54.08, ενώ τα υπόλοιπα που δε συμψηφίζονται, μεταφέρονται στη χρέωση του λογαριασμού 63.00 «φόρος εισοδήματος μη συμψηφιζόμενος».

10. Στο λογαριασμό 33.14 «Ελληνικό Δημόσιο λοιπές απαιτήσεις» παρακολουθούνται οι λοιπές απαιτήσεις της οικονομικής μονάδας κατά του Ελληνικού Δημοσίου, οι οποίες δεν προέρχονται από συναλλαγές που αφορούν το αντικείμενό της.

Ειδικότερα για τους υπολογαριασμούς του 33.14 ισχύουν τα ακόλουθα:

α. Στο λογαριασμό 33.14.00 «απαιτήσεις από ειδικές επιχορηγήσεις» καταχωρούνται οι απαιτήσεις που προέρχονται από δικαιώματα της οικονομικής μονάδας για την είσπραξη ποσών π.χ. λόγω επιχορηγήσεων ή συμμετοχής του Ελληνικού Δημοσίου σε έξοδα ή επενδυτικές δαπάνες της.

β. Στο λογαριασμό 33.14.01 «δασμοί και λοιποί φόροι εισαγωγής προς επιστροφή» είναι δυνατό να καταχωρούνται τα ποσά δασμών, φόρων και τελών που καταβάλλονται προσωρινά κατά την εισαγωγή από το εξωτερικό διαφόρων αγαθών, τα οποία προορίζονται για βιομηχανοποίηση και εξαγωγή ή επανεξαγωγή ή πώληση σε δικαιούχα ατέλειας πρόσωπα εσωτερικού. Τα ποσά τα οποία, μετά την επανεξαγωγή, επιστρέφονται στην οικονομική μονάδα καταχωρούνται στην πίστωση του λογαριασμού 33.14.01

και οι τυχόν διαφορές μεταφέρονται στο λογαριασμό 63.98.99 «λοιποί φόροι - τέλη».

11. Στους λογαριασμούς 33.15 «λογαριασμοί ενεργοποίησης εγγυήσεων προμηθευτών σε € (Guarantee)» και 33.16 «λογαριασμοί ενεργοποίησης εγγυήσεων προμηθευτών σε Ξ.Ν. (Guarantee)» παρακολουθούνται τα ποσά που καταβάλλονται από την οικονομική μονάδα για αποκατάσταση ζημιών πελατών της σε αγαθά που πωλήθηκαν από αυτή με σύγχρονη χορήγηση εγγυήσεως του οικείου προμηθευτή της.

Τα ποσά που εισπράττει η οικονομική μονάδα από τους προμηθευτές της, σε αναγνώριση της εγγυήσεως που αυτοί χορηγούν, καταχωρούνται στην πίστωση των οικείων υπολογαριασμών των 33.15 και 33.16, κατά περίπτωση. Τα ποσά που δεν καταβάλλονται στην οικονομική μονάδα, λόγω μη αναγνώρισεώς τους από τους προμηθευτές, μεταφέρονται στη χρέωση, είτε του λογαριασμού του οικείου πελάτη, είτε του λογαριασμού 64.02.08 «έξοδα λόγω εγγυήσεως πωλήσεων», ανάλογα με την περίπτωση που συντρέχει.

12. Στους λογαριασμούς 33.17 «λογαριασμοί δεσμευμένων (Bloques) καταθέσεων σε €» και 33.18 «λογαριασμοί δεσμευμένων (Bloques) καταθέσεων σε Ξ.Ν.» παρακολουθούνται οι καταθέσεις που γίνονται, κατά κύριο λόγο στις Τράπεζες, με τη μορφή δεσμεύσεως για διάφορους λόγους, όπως π.χ. για την έκδοση εγγυητικών επιστολών ή την παροχή εγγυήσεως για χορήγηση πιστώσεων σε τρίτους.

13. Στους λογαριασμούς 33.95 «λοιποί χρεώστες διάφοροι σε €» και 33.96 «λοιποί χρεώστες διάφοροι σε Ξ.Ν.» παρακολουθούνται οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις της οικονομικής μονάδας που δεν είναι δυνατό να ενταχθούν σε οποιοδήποτε άλλο λογαριασμό της ομάδας 3.

14. Στο λογαριασμό 33.97 «χρεώστες επισφαλείς» παρακολουθούνται οι διάφοροι χρεώστες της οικονομικής μονάδας, οι οποίοι χαρακτηρίζονται ως επισφαλείς λόγω αμφίβολης ρευστοποιήσεως των κατ' αυτών απαιτήσεων.

15. Στους λογαριασμούς 33.98 «επίδικες απαιτήσεις κατά Ελληνικού Δημοσίου» και 33.99 «λοιποί χρεώστες επίδικοι» παρακολουθούνται, κατά περίπτωση, όσες απαιτήσεις της οικονομικής μονάδας κατά χρεωστών της μετατρέπονται σε επίδικες.

16. Ειδικότερα για τους λογαριασμούς 33.97, 33.98 και 33.99 ισχύουν και τα ακόλουθα:

α. Οι προβλέψεις για πιθανές ζημίες, που γίνονται για αυτές τις απαιτήσεις, καταχωρούνται σε χρέωση του λογαριασμού 83.11 «προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις», με αντίστοιχη πίστωση του λογαριασμού 44.11 «προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις».

β. Ο λογαριασμός 33.98 χρεώνεται με τα ποσά των φόρων που βεβαιώνονται σε βάρος της οικονομικής μονάδας, για τα οποία έχει προηγηθεί η άσκηση προσφυγών στα διοικητικά δικαστήρια, με

πίστωση του λογαριασμού 54.99 «φόροι-τέλη προηγούμενων χρήσεων».

γ. Για τις επίδικες απαιτήσεις κατά του Ελληνικού Δημοσίου, κατά το κλείσιμο του ισολογισμού, σχηματίζεται ισόποση πρόβλεψη, με χρέωση του λογαριασμού 83.12 «προβλέψεις για εξαιρετικούς κινδύνους και έκτακτα έξοδα» ή 83.13 «προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων» και με πίστωση, αντίστοιχα, του λογαριασμού 44.12 ή 44.13. Σε περίπτωση που, σύμφωνα με τα στοιχεία της οικονομικής μονάδας, είναι πολύ πιθανό ότι το ποσό με το οποίο αυτή θα επιβαρυνθεί τελικά για συγκεκριμένη φορολογική υπόθεση θα διαφέρει από εκείνο που έχει βεβαιωθεί, η πρόβλεψη πρέπει να είναι ανάλογη.

δ. Όταν οριστικοποιηθεί η εκκρεμοδικία, ο λογαριασμός 33.98 πιστώνεται με το ποσό που είχε χρεωθεί όταν βεβαιώθηκε ο φόρος και χρεώνονται, ο λογαριασμός 38.00 «ταμείο» με το ποσό που τυχόν επιστρέφεται στην οικονομική μονάδα και ο λογαριασμός 82.00.05 «οριστικοποιημένοι επίδικοι φόροι Δημοσίου» με το υπόλοιπο ποσό, εκτός αν πρόκειται για φόρο εισοδήματος, οπότε αντί του 82.00.05 χρεώνεται ο 42.04 «διαφορές φορολογικού ελέγχου προηγούμενων χρήσεων» ή ο 42.00 «υπόλοιπο κερδών εις νέο» ή ο 42.01 «υπόλοιπο ζημιών χρήσεως εις νέο», κατά περίπτωση.

ε. Μετά από τις παραπάνω (δ) λογιστικές τακτοποιήσεις επακολουθεί η τακτοποίηση της σχετικής προβλέψεως.

33.00	> Προκαταβολές προσωπικού
33.01	> Χρηματικές διευκολύνσεις προσωπικού
33.02	> Δάνεια προσωπικού
33.03	> Μέτοχοι (ή εταίροι) λογ/σμός καλύψεως κεφαλαίου
33.04	> Οφειλόμενο κεφάλαιο
33.05	> Δόσεις μετοχικού κεφαλαίου σε καθυστέρηση
33.06	> Προμερίσματα
33.07	> Δοσοληπτικοί λογ/σμοί εταίρων
33.08	> Δοσοληπτικοί λογ/σμοί διαχειριστών
33.09	> Δοσοληπτικοί λογ/σμοί ιδρυτών Α.Ε. και μελών διοικητικοί συμβουλίου
33.10	> Δοσοληπτικοί λογ/σμοί γενικών διευθυντών ή διευθυντών Α.Ε.
33.11	> Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά συνδεδεμένων επιχειρήσεων
33.12	> Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά συνδεδεμένων επιχειρήσεων σε Ξ.Ν.
33.13	> Ελληνικό Δημόσιο - προκαταβλημένοι και παρακρατημένοι φόροι
33.13.00	> Προκαταβολή φόρου εισοδήματος
33.13.01	> Παρ/μένος φόρος εισ/τος από μερίσματα μετ. εισαγμένων στο Χρ.
33.13.02	> Παρ/μένος φόρος εισ/τος από μερίσματα μετοχών μη εισαγμ. στο Χρ.
33.13.03	> Παρακρατημένος φόρος εισοδήματος από μερίσματα μετοχών αλλοδαπής
33.13.04	> Παρακρατημένος φόρος εισοδήματος από συμμετοχές σε ΕΠΕ αλλοδαπής
33.13.05	> Παρακρατημένος φόρος εισοδήματος από μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων
33.13.06	> Παρακρατημένος φόρος εισοδήματος από τόκους
33.13.07	> Παρ/μένος φόρος εισ/τος από συμ. σε ΕΠΕ,ΟΕ,ΕΕ & κοιν.εκτελ. τεχν.έργων ημεδ
33.13.10	> Παρ/μένος φόρος εισ/τος από πωλήσεις προς Ελλ. Δημ. ή ΝΠΔΔ (Γνωμ. 236/1995)
33.13.90	> Συμφηφιστέος στην επόμενη χρήση Φ.Π.Α (Γνωμ. 243/2162/1995)
33.14	> Ελληνικό Δημόσιο - λοιπές απαιτήσεις
33.17	> Λογαριασμοί δεσμευμένων (bloques) καταθέσεων σε.
33.18	> Λογαριασμοί δεσμευμένων (bloques) καταθέσεων σε Ξ.Ν.
33.19	> Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις εισπρακτέες στην επόμενη χρήση
33.20	> Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις εισπρ. στην επόμενη χρήση σε Ξ.Ν.
33.21	> Βραχ/θεσμες απαιτήσεις κατά λοιπών συμ. ενδιαφέροντος επιχ..
33.22	> Βραχ/θεσμες απαιτήσεις κατά λοιπών συμμ. ενδ/τος επιχ. σε Ξ.Ν.
33.90	> Επιταγές εισπρακτέες (μεταχρονολογημένες)(Γνωμ. 26/971/1988)
33.91	> Επιταγές σε καθυστέρηση (σφραγισμένες) (Γνωμ. 26/971/1988)
33.95	> Λοιποί χρεώστες διάφοροι.
33.96	> Λοιποί χρεώστες διάφοροι σε Ξ.Ν.
33.97	> Χρεώστες επισφαλείς
33.98	> Επίδικες απαιτήσεις κατά Ελληνικού Δημοσίου
33.99	> Λοιποί χρεώστες επίδικοι

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Λογαριασμός 34 «Χρεόγραφα»

1. Στους υπολογαριασμούς του 34 παρακολουθούνται τα χρεόγραφα - μετοχές ανώνυμων εταιρειών, ομολογίες, έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου, μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων, ομόλογα Τραπεζών - τα οποία αποκτούνται από την οικονομική μονάδα με σκοπό την τοποθέτηση κεφαλαίων της και την πραγματοποίηση από αυτά άμεσης προσόδου.

Σε ειδικούς υπολογαριασμούς του 34 παρακολουθούνται και οι μερισματαποδείξεις των μετοχών, όταν αυτές, όπως ορίζεται παρακάτω στην περίπτ. 4, αποκóπτονται από τις αντίστοιχες μετοχές τους.

2. Τα χρεόγραφα καταχωρούνται στους οικείους υπολογαριασμούς του 34 με την αξία κτήσεώς τους.

3. Στους λογαριασμούς 34.02 «ανεξόφλητες μετοχές εισαγμένες στο χρηματιστήριο εταιρειών εσωτερικού», 34.03 «ανεξόφλητες μετοχές μη εισαγμένες στο χρηματιστήριο εταιρειών εσωτερικού», 34.12 «ανεξόφλητες μετοχές εισαγμένες στο χρηματιστήριο εταιρειών εξωτερικού» και 34.13 «ανεξόφλητες μετοχές μη εισαγμένες στο χρηματιστήριο εταιρειών εξωτερικού», καταχωρείται αντίστοιχα η συνολική αξία των μετοχών που η οικονομική μονάδα αποκτάει - χωρίς πρόθεση διαρκούς κατοχής - από την κάλυψη μέρους του μετοχικού κεφαλαίου ανώνυμης εταιρείας, με τον όρο της τμηματικής καταβολής αυτού. Το συνολικό ποσό που οφείλεται για τις μετοχές αυτές καταχωρείται

αντίστοιχα στην πίστωση του λογαριασμού 53.07 «οφειλόμενες δόσεις ομολογιών και λοιπών χρεογράφων». Μετά από ολοκληρωτική εξόφληση μετοχών, η συνολική αξία των εξοφλημένων μεταφέρεται από τους λογαριασμούς 34.02-03 και 34.12-13 στους λογαριασμούς 34.00-01 και 34.10-11, αντίστοιχα.

4. Στους λογαριασμούς 34.04 «μερισματαποδείξεις εισπρακτέες μετοχών εταιρειών εσωτερικού» και 34.14 «μερισματαποδείξεις εισπρακτέες μετοχών εταιρειών εξωτερικού» παρακολουθούνται οι μερισματαποδείξεις που αποκóπτονται μετά την έγκριση του ισολογισμού της οικείας ανώνυμης εταιρείας από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων της και τη γνωστοποίηση της ημερομηνίας πληρωμής των μερισμάτων. Με τα ποσά των μερισμάτων που δικαιούνται η οικονομική μονάδα, με βάση τις μερισματαποδείξεις που αποκóπτονται, χρεώνονται οι λογαριασμοί αυτοί (34.04 ή 34.14) και πιστώνονται οι λογαριασμοί 76.00 «έσοδα συμμετοχών», όταν πρόκειται για μερισματαποδείξεις από συμμετοχές, και 76.01 «έσοδα χρεογράφων», όταν πρόκειται για μερισματαποδείξεις από χρεόγραφα.

Στις περιπτώσεις που στις μετοχές δεν είναι ενσωματωμένες σχετικές μερισματαποδείξεις (π.χ. όταν πρόκειται για ονομαστικές μετοχές), η απαίτηση της οικονομικής μονάδας για είσπραξη μερισμάτων καταχωρείται στους λογαριασμούς 33.95 «λοιποί χρεώστες διάφοροι σε €» και 33.96 «λοιποί χρεώστες σε Ξ.Ν.», κατά περίπτωση.

5. Στους λογαριασμούς 34.05 «ομολογίες ελληνικών δανείων», 34.06 «ανεξόφλητες ομολογίες ελληνικών δανείων», 34.15

«ομολογίες αλλοδαπών δανείων» και 34.16 «ανεξόφλητες ομολογίες αλλοδαπών δανείων» παρακολουθούνται οι ομολογίες οι οποίες αποκτούνται από την οικονομική μονάδα. Σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας των λογαριασμών αυτών ισχύουν όσα ορίζονται στις παραπάνω περιπτώσεις, ειδικά δε για τις ανεξόφλητες ομολογίες εφαρμόζεται, αναλογικά, η περίπτωση 3 που αναφέρεται στις ανεξόφλητες μετοχές.

Οι λαχειοφόρες ομολογίες παρακολουθούνται με τον αύξοντα αριθμό τους κατά τρόπο που να γίνεται εξατομίκευση κάθε ομολογίας, για να διασφαλίζονται τα συμφέροντα της οικονομικής μονάδας κατά τις κληρώσεις των λαχνών.

6. Στους λογαριασμούς 34.00 «μετοχές εισαγμένες στο χρηματιστήριο εταιρειών εσωτερικού», 34.01 «μετοχές μη εισαγμένες στο χρηματιστήριο εταιρειών εσωτερικού», 34.10 «μετοχές εισαγμένες στο χρηματιστήριο εταιρειών εξωτερικού» και 34.11 «μετοχές μη εισαγμένες στο χρηματιστήριο εταιρειών εξωτερικού» παρακολουθούνται οι εξοφλημένες μετοχές οι οποίες αποκτούνται από την οικονομική μονάδα.

7. Στους λογαριασμούς 34.07 «μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων εσωτερικού», 34.08 «έντοκα γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου» και 34.17 «μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων εξωτερικού» παρακολουθούνται, αντίστοιχα, τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων και τα έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου που αποκτούνται από την οικονομική μονάδα.

8. Στους λογαριασμούς 34.09 «λοιπά χρεόγραφα εσωτερικού» και 34.19 «λοιπά χρεόγραφα εξωτερικού» παρακολουθούνται τα χρεόγραφα που δεν εντάσσονται σε μια από τις συγκεκριμένες κατηγορίες που προβλέπονται από τους υπολογαριασμούς του 34.

9. Στους λογαριασμούς 34.20 «προεγγραφές σε υπό έκδοση μετοχές εταιρειών εσωτερικού», 34.21 «προεγγραφές σε υπό έκδοση μετοχές εταιρειών εξωτερικού», 34.22 «προεγγραφές σε ομολογιακά δάνεια εσωτερικού» και 34.23 «προεγγραφές σε ομολογιακά δάνεια εξωτερικού» καταχωρούνται τα ποσά που καταβάλλονται στις περιπτώσεις προεγγραφών σε εκδόσεις μετοχών και ομολογιακών δανείων. Μετά από την ολοκλήρωση της διαδικασίας για την οριστική εγγραφή στις υπό έκδοση μετοχές ή ομολογίες, η αξία κτήσεώς τους μεταφέρεται στους οικείους υπολογαριασμούς του 34.

10. Στο λογαριασμό 34.24 «χρεόγραφα σε τρίτους για εγγύηση» παρακολουθούνται τα χρεόγραφα που ενεχυριάζονται για διάφορους λόγους, όπως π.χ. για εγγύηση χρηματοδοτήσεων που η οικονομική μονάδα λαβαίνει ή για εγγύηση εκδόσεως εγγυητικών επιστολών. Ο λογαριασμός αυτός χρεώνεται, με αντίστοιχη πίστωση του οικείου υπολογαριασμού του 34, όταν γίνεται π.χ. η ενεχυρίαση, και πιστώνεται με αντίστοιχη χρέωση του οικείου υπολογαριασμού του 34, όταν γίνεται η αποδέσμευση ή επιστροφή των χρεογράφων.

11. Σε περίπτωση πωλήσεως χρεογράφων, το τίμημα καταχωρείται στην πίστωση του οικείου υπολογαριασμού του 34, το αποτέλεσμα

δε που προκύπτει καταχωρείται στο λογαριασμό 64.12.02 «διαφορές (ζημίες) από πώληση χρεογράφων», όταν πρόκειται για ζημία, και στο λογαριασμό 76.04.02 «διαφορές (κέρδη) από πώληση χρεογράφων», όταν πρόκειται για κέρδος. Αποτέλεσμα είναι η διαφορά μεταξύ της αξίας κτήσεως (ή απογραφής) και της τιμής πωλήσεως.

12. Στο λογαριασμό 34.25 «ίδιες μετοχές» παρακολουθούνται οι μετοχές εκδόσεως της εταιρείας, στις περιπτώσεις εκείνες που επιτρέπεται από τη νομοθεσία η απόκτησή τους.

Αν δεν υπάρχουν κέρδη, για σχηματισμό του παραπάνω αποθεματικού, ο λογαριασμός 34.25 εμφανίζεται στο παθητικό του ισολογισμού αφαιρετικά από το άθροισμα των ιδίων κεφαλαίων.

34.00	> Μετοχές εισαγμένες στο Χρημ. εταιριών εσωτερικού
34.01	> Μετοχές μη εισαγμένες στο Χρημ. εταιριών εσωτερικού
34.02	> Ανεξ/τες μετοχές εισαγμένες στο Χρημ. Ετ. εσωτερικού
34.03	> Ανεξ/τες μετοχές μη εισαγμένες στο Χρ. Ετ. εσωτερικού
34.04	> Μερισματαποδείξεις εισπρ. μετοχών εταιριών εσωτερικού
34.05	> Ομολογίες ελληνικών δανείων (Γνωμ. 94/1680/1992)
34.05.00	> Ομολογιακό δάνειο 1889 παγίου 2% (Γνωμ. 94/1680/1992)
34.05.00.00	> Αξία κτήσεως τίτλων
34.05.00.01	> Δεδουλευμένοι τόκοι αγορασμένων τίτλων
34.05.01	> Ομολογιακό δάνειο 1898 Λαρίσης 2,5%
34.05.01.00	> Αξία κτήσεως τίτλων
34.05.01.01	> Δεδουλευμένοι τόκοι αγορασμένων τίτλων
34.05.02	> Ομολογιακό δάνειο
34.05.02.00	> Αξία κτήσεως τίτλων
34.05.02.01	> Δεδουλευμένοι τόκοι αγορασμένων τίτλων
34.06	> Ανεξόφλητες ομολογίες ελληνικών δανείων
34.07	> Μεριδία αμοιβαίων κεφαλαίων εσωτερικού
34.08	> Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου
34.09	> Λοιπά χρεόγραφα εσωτερικού
34.10	> Μετοχές εισαγ. στο Χρηματιστήριο εταιριών εξωτερικού
34.11	> Μετοχές μη εισαγ. στο Χρηματιστήριο εταιριών εξωτερικού
34.12	> Ανεξ/τες μετοχές εισαγ. στο Χρηματιστήριο ετ. εξωτερικού
34.13	> Ανεξ/τες μετοχές μη εισαγμένες στο Χρ. Ετ. εξωτερικού
34.14	> Μερισματαποδείξεις εισπρ. μετοχών εταιριών εξωτερικού
34.15	> Ομολογίες αλλοδαπών δανείων
34.16	> Ανεξόφλητες ομολογίες αλλοδαπών δανείων
34.17	> Μεριδία αμοιβαίων κεφαλαίων εξωτερικού
34.19	> Λοιπά χρεόγραφα εξωτερικού
34.20	> Προεγγραφές σε υπό έκδοση μετοχές εταιριών εσωτερικού
34.21	> Προεγγραφές σε υπό έκδοση μετοχές εταιριών εξωτερικού
34.22	> Προεγγραφές σε ομολογιακά δάνεια εσωτερικού
34.23	> Προεγγραφές σε ομολογιακά δάνεια εξωτερικού
34.24	> Χρεόγραφα σε τρίτους για εγγύηση
34.25	> Ίδιες μετοχές
34.91	> Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου (Γνωμ. 94/1680/1992)
34.92	> Τραπεζικά ομόλογα (Γνωμ. 94/1680/1992)
34.99	> Προβλέψεις για υποτιμήσεις χρεογράφων

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Λογαριασμός 51 «Γραμμάτια πληρωτέα»

Οι επιχειρήσεις για να καλύψουν τις υποχρεώσεις τους προς τους εκάστοτε προμηθευτές αναγκάστηκαν να αποδεχθούν κάποιες συναλλαγματικές έκδοσης των προμηθευτών της που θα κάλυπταν το χρέος τους. Αυτά τα γραμμάτια ονομάζονται γραμμάτια πληρωτέα και εξασφαλίζουν την ομαλή διεξαγωγή μιας συναλλαγής μεταξύ επιχείρησης και προμηθευτών.

1. Στο λογαριασμό 51 παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις - σε δραχμές και σε ξένο νόμισμα - της οικονομικής μονάδας, οι οποίες είναι ενσωματωμένες σε τίτλους συναλλαγματικών ή «γραμματίων εις διαταγήν». Ο λογαριασμός αυτός πιστώνεται με την αποδοχή των συναλλαγματικών ή την έκδοση των γραμματίων και χρεώνεται με την πληρωμή τους.

2. Σε περίπτωση δημιουργίας συναλλαγματικών διαφορών κατά την εξόφληση των συναλλαγματικών ή γραμματίων που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα ή την αποτίμησή τους γίνεται στο τέλος της χρήσεως.

3. Οι τόκοι που περιλαμβάνονται στα άληκτα γραμμάτια πληρωτέα κατά το τέλος της χρήσεως καταχωρούνται στους αντίθετους λογαριασμούς 51.03 «μη δουλευμένοι τόκοι γραμματίων πληρωτέων, 51.04 «μη δουλευμένοι τόκοι γραμματίων πληρωτέων σε Ξ.Ν.» και 51.05 «μη δουλευμένοι τόκοι γραμματίων πληρωτέων εκδόσεως Ν.Π.Δ.Δ. και Δημόσιων Επιχειρήσεων», κατά περίπτωση, και στον ισολογισμό εμφανίζονται αφαιρετικά από το συνολικό ποσό των γραμματίων πληρωτέων. Ο χειρισμός αυτός δεν είναι υποχρεωτικός για τις οικονομικές μονάδες, αν όμως γίνει σε

κάποια χρήση θα γίνεται υποχρεωτικά και στις άλλες κατά τρόπο πάγιο.

Οι περιπτώσεις όπου στα άληκτα γραμμάτια πληρωτέα περιλαμβάνονται τόκοι, αντιμετωπίζονται με τους παρακάτω τρόπους:

α. Στην περίπτωση που οι τόκοι διαχωρίζονται από το κόστος προμήθειας πάγιων ή κυκλοφοριακών στοιχείων, ισχύουν τα εξής:

- Οι τόκοι των γραμματίων που γίνονται αποδεκτά και λήγουν μέσα στη χρήση καταχωρούνται απευθείας στους οικείους υπολογαριασμούς του 65.06 «τόκοι και έξοδα λοιπών βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων».

- Από τους τόκους των γραμματίων που γίνονται αποδεκτά μέσα στη χρήση και λήγουν μετά το τέλος της, εκείνοι που αναλογούν στη χρονική περίοδο μέχρι τη λήξη της χρήσεως αυτής καταχωρούνται απευθείας στους οικείους υπολογαριασμούς του 65.06 και εκείνοι που αναλογούν στη χρονική περίοδο μετά τη λήξη της χρήσεως αυτής καταχωρούνται στους αντίθετους λογαριασμούς 51.03, 51.04 και 51.05, κατά περίπτωση.

- Στο τέλος κάθε χρήσεως, οι δουλευμένοι τόκοι των γραμματίων που έληξαν μέσα στη χρήση αυτή (γραμμάτια που έγιναν αποδεκτά σε προηγούμενες χρήσεις), καθώς και οι τόκοι των λοιπών γραμματίων (γραμμάτια που έγιναν αποδεκτά σε προηγούμενες χρήσεις και λήγουν μετά το τέλος της χρήσεως) που αναλογούν στη χρονική περίοδο μέχρι τη λήξη της χρήσεως αυτής, μεταφέρονται

από τους λογαριασμούς 51.03, 51.04 και 51.05, κατά περίπτωση, στους οικείους υπολογαριασμούς του 65.06.

β. Στην περίπτωση που οι τόκοι περιλαμβάνονται στο κόστος προμήθειας πάγιων ή κυκλοφοριακών στοιχείων, ο διαχωρισμός και η εμφάνισή τους στους αντίθετους λογαριασμούς 51.03, 51.04 και 51.05 είναι δυνατός. Ο λογιστικός χειρισμός του διαχωρισμού αφήνεται στην κρίση κάθε οικονομικής μονάδας που επιθυμεί να κάνει χρήση της δυναμικής ευχέρειας της περιπτώσεως αυτής, υπό τον όρο όμως ότι δε θα μεταφέρονται σε αποτελεσματικούς λογαριασμούς εξόδων και εσόδων των ομάδων 6 και 7 οι μη δουλεμένοι τόκοι των γραμματίων πληρωτέων της κατηγορίας αυτής.

51.00	> Γραμμάτια πληρωτέα.
51.01	> Γραμμάτια πληρωτέα σε Ξ.Ν
51.02	> Γραμμάτια πληρωτέα εκδόσεως Ν.Π.Δ.Δ. και Δημοσίων Επιχειρήσεων
51.90	> Υποσχετικές επιστολες πληρωτέες. (Γνωμ.79/1623/1991)
51.91	> Υποσχετικές επιστολες πληρωτέες σε Ξ.Ν. (Γνωμ.79/1623/1991)

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Λογαριασμός 53 «Πιστωτές διάφοροι»

1. Στους υπολογαριασμούς του 53 παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις της οικονομικής μονάδας οι οποίες δεν υπάγονται σε οποιαδήποτε κατηγορία υποχρεώσεων από εκείνες που παρακολουθούνται στους λοιπούς πρωτοβάθμιους λογαριασμούς της ομάδας 5.

2. Ο λογαριασμός 53.00 «αποδοχές προσωπικού πληρωτέες» χρησιμοποιείται στην περίπτωση που η λογιστικοποίηση των μισθοδοτικών καταστάσεων πληρωμής του προσωπικού γίνεται συμψηφιστικά. Στην πίστωση του λογαριασμού αυτού, με χρέωση των οικείων υπολογαριασμών του 60 «αμοιβές και έξοδα προσωπικού», καταχωρούνται οι καθαρές πληρωτέες αποδοχές του προσωπικού, ενώ στη χρέωσή του καταχωρούνται οι καταβολές προς τους δικαιούχους. Οι αποδοχές οι οποίες, μέσα σε εύλογο χρόνο, δεν ζητούνται από τους δικαιούχους, μεταφέρονται στην πίστωση του λογαριασμού 53.03 «οφειλόμενες αμοιβές προσωπικού».

3. Ο λογαριασμός 53.01 «μερίσματα πληρωτέα» λειτουργεί ως εξής:

α. Πιστώνεται, με χρέωση του λογαριασμού 88.99 «κέρδη προς διάθεση», με τα διανεμητέα μερίσματα χρήσεως.

β. Πιστώνεται, με χρέωση του λογαριασμού 53.02 «προμερίσματα πληρωτέα», με τα προμερίσματα που μένουν απλήρωτα στο τέλος της χρήσεως.

γ. Χρεώνεται, με πίστωση του λογαριασμού 33.06 «προμερίσματα» για τη μεταφορά των προμερισμάτων.

δ. Χρεώνεται, με πίστωση του λογαριασμού 54.09.00 «φόρος μερισμάτων», για τη μεταφορά του παρακρατημένου φόρου μερισμάτων.

ε. Χρεώνεται με το μέρος των μερισμάτων που προτείνεται να διατεθούν για αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, με πίστωση του λογαριασμού 43.02 «διαθέσιμα μερίσματα χρήσεως για αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου».

στ. Χρεώνεται με τα μερίσματα που καταβάλλονται στους μετόχους από την ημερομηνία που αρχίζει η πληρωμή του μερίσματος μέχρι το τέλος της χρήσεως.

4. Ο λογαριασμός 53.02 «προμερίσματα πληρωτέα» πιστώνεται, με χρέωση του λογαριασμού 33.06 «προμερίσματα», με το συνολικό ποσό το οποίο αποφασίζεται νόμιμα να καταβληθεί στους μετόχους ως προμέρισμα. Ο λογαριασμός αυτός χρεώνεται με τα προμερίσματα που καταβάλλονται μέχρι το τέλος της χρήσεως στους μετόχους και με τον παρακρατημένο φόρο που αναλογεί σ αυτά.

5. Στο λογαριασμό 53.04 «ομολογίες πληρωτέες» καταχωρείται το μέσα στην επόμενη χρήση πληρωτέο ποσό που αντιστοιχεί στις εξοφλητέες ομολογίες, με χρέωση του οικείου υπολογαριασμού των 45.00 έως και 45.05.

6. Στο λογαριασμό 53.05 «τοκομερίδια πληρωτέα» καταχωρείται η αξία των τοκομεριδίων ομολογιακών δανείων, κατά τη λήξη τους, με χρέωση των οικείων υπολογαριασμών του 65.00 «τόκοι και έξοδα ομολογιακών δανείων».

7. Στο λογαριασμό 53.06 «οφειλόμενες δόσεις συμμετοχών» καταχωρούνται οι δόσεις που οφείλονται από συμμετοχές.

8. Στο λογαριασμό 53.07 «οφειλόμενες δόσεις ομολογιών και λοιπών χρεογράφων» καταχωρούνται οι δόσεις που οφείλονται από χρεόγραφα.

9. Στο λογαριασμό 53.08 «δικαιούχοι αμοιβών» καταχωρούνται οι αμοιβές που οφείλονται σε ελεύθερους επαγγελματίες, σε μέλη του διοικητικού συμβουλίου της οικονομικής μονάδας και σε τρίτους.

10. Στο λογαριασμό 53.09 «δικαιούχοι χρηματικών εγγυήσεων» καταχωρούνται οι χρηματικές εγγυήσεις που καταθέτονται στην οικονομική μονάδα, για διάφορους λόγους, από τρίτους εκτός από προμηθευτές, για τους οποίους οι παρακρατημένες εγγυήσεις καταχωρούνται στο λογαριασμό 50.06.

11. Στους λογαριασμούς 53.10 και 53.11 παρακολουθούνται οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της οικονομικής μονάδας προς συνδεδεμένες επιχειρήσεις, ενώ στους λογαριασμούς 53.12 και 53.13 παρακολουθούνται οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις αυτής προς λοιπές επιχειρήσεις στις οποίες έχει συμμετοχικό ενδιαφέρον, επειδή διαθέτει συμμετοχές του λογαριασμού 18.01.

12. Στο λογαριασμό 53.14 «βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις προς εταίρους» παρακολουθούνται οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της οικονομικής μονάδας προς εταίρους της.

13. Στο λογαριασμό 53.15 «δικαιούχοι ομολογιούχοι παροχών επί πλέον τόκου» καταχωρούνται οι τυχόν πρόσθετες παροχές που δίνονται σε ομολογιούχους της οικονομικής μονάδας, πέρα από τον τόκο των τοκομεριδίων. Οι παροχές αυτές, αν είναι μέρισμα, καταχωρούνται στο λογαριασμό 53.15 με χρέωση του λογαριασμού 88.99 «κέρδη προς διάθεση», αν όμως είναι πρόσθετος τόκος καταχωρούνται στο λογαριασμό αυτό με χρέωση του λογαριασμού 65.09 «παροχές σε ομολογιούχους επί πλέον τόκου».

14. Στο λογαριασμό 53.16 «μέτοχοι - αξία μετοχών τους προς απόδοση λόγω αποσβέσεως ή μειώσεως του κεφαλαίου» καταχωρούνται η ονομαστική αξία των μετοχών καθώς και τα ποσά τα οποία καταβάλλονται στους μετόχους ανώνυμης εταιρείας λόγω αποσβέσεως ή μειώσεως του κεφαλαίου αυτής.

15. Στους λογαριασμούς 53.17 «μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην επόμενη χρήση» και 53.18 «μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην επόμενη χρήση σε Ξ.Ν.» παρακολουθούνται οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις της οικονομικής μονάδας, οι οποίες μετατρέπονται σε βραχυπρόθεσμες.

16. Στους λογαριασμούς 53.98 «λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις» και 53.99 «λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις σε Ξ.Ν.» παρακολουθούνται οι λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της οικονομικής μονάδας οι οποίες δεν εντάσσονται σε μία από τις προηγούμενες κατηγορίες λογαριασμών της ομάδας 5.

53.01	> Μερίσματα πληρωτέα
53.02	> Προμερίσματα πληρωτέα
53.03	> Οφειλόμενες αμοιβές προσωπικού
53.04	> Ομολογίες πληρωτέες
53.05	> Τοκομερίδια πληρωτέα
53.06	> Οφειλόμενες δόσεις συμμετοχών
53.07	> Οφειλόμενες δόσεις ομολογιών και λοιπών χρεογράφων
53.08	> Δικαιούχοι αμοιβών
53.09	> Δικαιούχοι χρηματικών εγγυήσεων
53.10	> Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις προς συνδεδεμένες επιχειρήσεις
53.11	> Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις προς συνδεδεμένες επιχειρήσεις σε Ξ.Ν.
53.12	> Βραχ/θεσμες υποχρεώσεις προς λοιπές συμ/χικού ενδιαφέροντος επιχ.
53.13	> Βραχ/θεσμες υποχρεώσεις προς λοιπές συμ/χικού ενδιαφέροντος επιχ. σε Ξ.Ν.
53.14	> Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις προς εταίρους
53.15	> Δικαιούχοι ομολογιούχοι παροχών επί πλέον τόκου
53.16	> Μέτοχοι-αξία μετοχών τους προς απόδοση λόγω αποσβέσεως ή μείωσης του κεφ.
53.90	> Επιταγές πληρωτέες (μεταχρονολογημένες) (Γνωμ. 38/1047/1988)
53.98	> Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις
53.99	> Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις σε Ξ.Ν.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΚΔΟΣΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΤΑΓΩΝ ΚΑΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ.

Παραδείγματα:

1)Ο πελάτης μας Λ. Λαζαρίδης μας δίνει μια επιταγή αξίας 120.000,00€έναντι του χρέους μας και συμφωνήθηκε να την εισπράξουμε στις 25/08/2010,αρ.επιταγής 777-20085241.

33			ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		120.000,00	
33	90		Επιταγές εισπρακ. Μεταχ/νες			
33	90	00	Επιταγές Λ.Λαζαρίδη	<u>120.000,00</u>		
	30		ΠΕΛΑΤΕΣ			120.000,00
	30	00	Πελάτες Εσωτερικού			
	30	00	00	Λ. Λαζαρίδης	<u>120.000,00</u>	
			Αρ. Επιταγής 777-20085241			

2) Η Επιχείρησή μας έκανε τις εξής ενέργειες: α) έδωσε την συναλλαγματική του Π. Παύλου αξίας 1000€ λήξης 30/10/2010 στην ΕΤΕ για προεξόφληση και εισπράξαμε 980€ την διαφορά την κράτησε η τράπεζα. β) Την συναλλαγματική του Μ. Μάνου 700€ λήξης 01/11/2010 την οπισθογράφησε και την έδωσε στον Προμηθευτή μας Γ. Γρηγορίου Α.Ε. έναντι του χρέους μας. [το λογιστήριο παρακολουθεί την μεταβίβαση συναλλαγματικών με λογαριασμούς τάξης]

α

38			ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		980,00	
38	00		Ταμείο			
38	00	00	Μετρητά	<u>980,00</u>		
65			ΤΟΚΟΙ & ΣΥΝΑΦΗ ΕΞΟΔΑ		20,00	
65	02		Προεξ. Τόκοι & έξοδα τραπεζών			
65	02	00	Έξοδα προεξόφλησης σε ΕΤΕ	<u>20,00</u>		
	31		ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ			1.000,00
	31	05	Γραμμάτια προεξοφλημένα			
	31	05	00	Γραμμάτια Παύλου προεξ/να	<u>1.000,00</u>	
			Προεξόφληση συναλλαγματικής Παύλου			

β1

02			ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ.		1,00	
02	21		Μεταβιβασμένα σε τρίτους γραμ. Εισπρακτέα	1,00		
06			ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ			1,00
06	21		Μεταβιβάσεις σε τρίτους γραμ.εισπρ.	1,00		
			Παρακολούθηση γραμ με λογ. Ταξης.			

β2

50			ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ		700,00	
50	00		Προμηθευτές Εσωτερικού			
50	00	00	Γ. Γρηγορίου	<u>700,00</u>		
31			ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ			700,00
31	00		Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο			
31	00	00	Γραμ. Μ. Μάνου λήξ. 01/11	<u>700,00</u>		
			Οπισθογράφιση συναλλαγματικής			

*Εάν αυτή η συναλλαγματική δεν πληρωθεί και επιστραφεί από τον προμηθευτή πάλι πίσω στην επιχείρηση μας θα κάνουμε την εξής εγγραφή:

31			ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ		700,00	
31	03		Γραμμάτια καθυστερημένα			
31	03	00	Γραμ. Μάνου σε καθυστέρηση λήξης 01/11	<u>700,00</u>		
50			ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ			700,00
50	00		Προμηθευτές Εσωτερικού			
50	00	00	Γ. Γρηγορίου	<u>700,00</u>		
			Καθυστερημένο γραμμάτιο Μ. Μάνου			

3) Το λογιστήριο της επιχείρησης εξέδωσε μια επιταγή αξίας 8.500,00€ που συμφωνήθηκε να εισπραχθεί στις 02/11/2010 έναντι οφειλής που είχαμε στον προμηθευτή μας Α. Αντωνίου Α.Ε. Αρ. Επιταγής 603-45860011.

50			ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ		8500,00	
50	00		Προμηθευτές Εσωτερικού			
50	00	01	Α. Αντωνίου	<u>8500,00</u>		
53			ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ			8500,00
53	90		Επιταγές Πληρωτέες μεταχ/νες			
53	90	00	Επιταγές πληρωτέες μεταχ/νές Αντωνίου λ.02/11	<u>8500,00</u>		
			Αρ. Επιταγής No 603-45860011			

4) Η ΕΤΕ μας ειδοποίησε ότι ο πελάτης μας Α. Αποστόλου πλήρωσε την συναλλαγματική αξίας 2.300,00€ και λήξης 25/08/2010 που είχαμε δώσει για είσπραξη και τα χρήματα τα κατέθεσε κατευθείαν στον λογαριασμό μας αφού κράτησε 15,00€ για εισπρακτικά.

38			ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		2285,00	
38	00		Ταμείο			
38	00	00	Μετρητά	<u>2285,00</u>		
65			ΤΟΚΟΙ & ΣΥΝΑΦΗ ΕΞΟΔΑ		15,00	
65	98		Λοιπά και συναφή έξοδα			
65	98	00	Εισπρ/κά Γρ. Εισπρακτέων	<u>15,00</u>		
31			ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ			2300,00
31	01		Γραμ. για είσπραξη			
31	01	00	Γραμ. Αποστόλου για είσπραξη λήξης 25/08	<u>2300,00</u>		
			Είσπραξη συναλλαγματικής λήξης 25/08/2010			

5) Ο προμηθευτής μας Χ. Χρήστου μας εξέδωσε τρεις συναλλαγματικές των 1000€ η καθεμία έναντι οφειλής μας λήξης 28/7, 28/8 και 28/9 αντίστοιχα. Επιβάρυνε δε τις συναλλαγματικές με 50€ τόκους.

50			ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ		3000,00	
50	00		Προμηθευτές Εσωτερικού			
50	00	02	Χ. Χρήστου	<u>3000,00</u>		
65			ΤΟΚΟΙ & ΣΥΝΑΦΗ ΕΞΟΔΑ		150,00	
65	06		Τόκοι Γραμματίων πληρωτέων			
65	06	00	Τόκοι Γραμ. πληρωτέων Χρ. Από μεταφορά....	<u>150,00</u>		

			σε μεταφορά ...			
51			ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΠΛΗΡΩΤΕΑ			3150,00
51	00		σε Γραμ. πληρωτέα Ευρώ			
51	00	00	Χρ. Γραμ. πληρωτέα	<u>3150,00</u>		
			Συναλλαγματική έκδοσης Χ. Χρήστου			

6) Η Επιχείρηση αποφάσισε να οπισθογραφήσει την συναλλαγματική αποδοχής Γ. Γεωργίου λήξης 25/08/2010 αξίας 200,00€ και την έδωσε στον προμηθευτή Ν. Νάκου έναντι οφειλής της.

*Η λογιστική παρακολούθηση για την προεξόφληση ή την μεταβίβαση των γραμματίων εισπρακτέων γίνεται και με λογαριασμούς τάξης αλλά και με αντίθετους λογαριασμούς.

50			ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ		200,00	
50	00		Προμηθευτές Εσωτερικού			
50	00	00	Ν. Νάκου	<u>200,00</u>		
31			ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ			200,00
31	04		σε Γραμ. Μεταβ/να τρίτους			
31	04	00	σε Γραμ. Μεταβ/να Νάκου	<u>200,00</u>		
			Μεταβίβαση γραμ. εισπρακτέων σε Νάκου			

7) Στις 20/6 η επιχείρηση μας έχει εκδώσει 2 συναλλαγματικές, η πρώτη αποδοχής Νίκου ονομαστικής αξίας 10.100,00€ στην οποία συμπεριλαμβάνονται και τόκοι 100€ λήξης 30/10 και η δεύτερη αποδοχής Αργυρίου ονομαστικής αξίας 5.050,00€ στην οποία συμπεριλαμβάνονται τόκοι 50€ λήξης 30/11. Στις 15/7 η επιχείρησή μας

έδωσε τις δύο αυτές συναλλαγματικές για προεξόφληση στην ΕΤΕ και εισέπραξε 15.000,00€ την διαφορά την κράτησε η τράπεζα για προεξόφληση. Στις 10/12 η ΕΤΕ μας ειδοποίησε πως ότι η συναλλαγματική του Νίκου πληρώθηκε, στις 28/12 η τράπεζα έστειλε πίσω την συναλλαγματική του Αργυρίου γιατί δεν πληρώθηκε και την αξία της την εισέπραξε από τον λογαριασμό μας όψης.

1

31			ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ		15150,00	
31	00		Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο			
31	00	00	Γραμμάτιο Νίκου	<u>10100,00</u>		
31	00	01	Γραμμάτιο Αργυρίου	<u>5050,00</u>		
30			ΠΕΛΑΤΕΣ			15000,00
30	00		Πελάτες Εσωτερικού			
30	00	00	Ν. Νίκου	<u>10000,00</u>		
30	00	01	Α. Αργυρίου	<u>5000,00</u>		
76			ΕΣΟΔΑ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ			150,00
76	02		Δουλ. Τόκοι γραμμ. εισπρακτέων			
76	02	00	Δουλ. Τόκοι γραμμ. εισπρακτέων	<u>150,00</u>		
			Εκδοση συναλλαγματικών σε Νίκου και Αργυρίου			

2

38			ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		15000,00	
38	00		Ταμείο			
38	00	00	Μετρητά	<u>15000,00</u>		
65			ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΞΟΔΑ		150,00	
65	02		Προεξ. τόκοι και έξοδα τραπ.			
65	02	00	Προεξ. τόκοι και έξ. τραπ.	<u>150,00</u>		
			Από μεταφορά....			

			σε μεταφορά....			
31			ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ			15150,00
31	05		Γραμμάτια προεξοφλημένα			
31	05	00	Γραμ. Νίκου προεξοφλημένα	<u>10100,00</u>		
31	05	01	Γραμ. Αργυρίου προεξοφλημένα	<u>5050,00</u>		
			Πινάκιο ΕΤΕ			

3

31			ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ			10100,00
31	05		Γραμμάτια προεξοφλημένα			
31	05	00	Γραμ. Νίκου προεξοφλημένα	<u>10100,00</u>		
31			ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ			10100,00
31	00		στο Γραμμάτια χαρτοφυλάκιο			
31	00	00	Γραμμάτιο Νίκου	<u>10100,00</u>		
			Ειδοποίηση ΕΤΕ			

4

31			ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ			5050,00
31	03		Γραμμάτια Καθυστερημένα			
31	03	01	Γραμ. Αργυρίου Καθυστερημένα	<u>5050,00</u>		
38			ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ			5050,00
38	03		Καταθέσεις όψης			
38	03	00	Μετρητά	<u>5050,00</u>		
			Πληρ. συναλ/τικής Αργυρ			

31			ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ		5050,00	
31	05		Γραμμάτια προεξοφλημένα			
31	05	01	Γραμ. Αργυρίου προεξοφλημένα	5050,00		
	31		ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ			5050,00
	31	00	Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο			
	31	00	01 Γραμμάτιο Αργυρίου	5050,00		
			Τακτοποίηση λογαριασμών			

2.2 ΟΙ ΕΝΝΟΜΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΔΙΓΡΑΜΜΗΣ ΕΠΙΤΑΓΗΣ

Το αξιόγραφο της επιταγής αποτελεί στη σύγχρονη χρηματοοικονομική ζωή το πιο διαδεδομένο μέσο πληρωμής χωρίς καταβολή μετρητών. Ειδικότερα, η επιταγή, ως έγγραφη εντολή πληρωμής προς τράπεζα, εμπεριέχει εννοιολογικά διττή εξουσιοδότηση εκ μέρους του εκδότη της, αφενός προς το πιστωτικό ίδρυμα, να πληρώσει αυτόν υπέρ του οποίου εκδίδεται η επιταγή (τον λεγόμενο «λήπτη») και αφετέρου προς τον λήπτη να ζητήσει την πληρωμή της επιταγής από την κατονομαζόμενη επί του σώματός της τράπεζα.

Η επιταγή στην κλασική της μορφή εκδίδεται σε διαταγή, πράγμα που σημαίνει, ότι επί αυτής γίνεται ρητή μνεία του ονόματος του δικαιούχου, ο οποίος εντούτοις έχει τη δυνατότητα να κυκλοφορήσει τον τίτλο, μεταβιβάζοντάς τον δια οπισθογράφησης

και παράδοσης στο νέο λήπτη, ο οποίος και κατονομάζεται ρητώς επί του σώματος του αξιογράφου.

Αντιθέτως, εάν η επιταγή εκδόθηκε «εις τον κομιστή», τότε η μεταβίβαση δεν λαμβάνει χώρα με οπισθογράφηση αλλά με συμφωνία και παράδοση, ενώ δεν αναγράφεται το όνομα του δικαιούχου στο κείμενο του εγγράφου, οπότε και μόνο η κατοχή του τίτλου δημιουργεί μαχητό τεκμήριο υπέρ του εκάστοτε κομιστή, ότι αυτός είναι δικαιούχος, ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία το αξιόγραφο έχει κλαπεί ή χαθεί από το δικαιούχο κομιστή.

Επιπλέον, υπάρχει η δυνατότητα η επιταγή να εκδοθεί υπέρ ρητώς κατονομαζόμενου προσώπου με την προσθήκη της ρήτρας «ουχί εις διαταγήν», οπότε, στην περίπτωση αυτή, δεν μπορεί να μεταβιβαστεί με οπισθογράφηση ή με συμφωνία και παράδοση αλλά μόνο με την κατάρτιση σύμβασης εκχώρησης, σύμφωνα με τους ορισμούς των άρθρων 455 επόμενα του Αστικού Κώδικα.

Ωστόσο, ο νόμος 5960/1933 «περί επιταγής» προβλέπει ένα ιδιαίτερο είδος επιταγής, τη λεγόμενη δίγραμμη, με σκοπό τη μείωση του κινδύνου που μπορεί να επέλθει από την απώλεια, την κλοπή ή την πλαστογράφηση του σώματος του αξιογράφου, καθώς η ουσιαστική συνέπεια της διγράμμισης είναι ο περιορισμός των προσώπων, τα οποία δικαιούνται να εισπράξουν την επιταγή.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 37 εδ. α έως δ του νόμου 5960/1933, ο εκδότης, ή και ο κομιστής της επιταγής, έχει τη δυνατότητα να προβεί στη διγράμμιση του σώματός της με τη θέση δύο.

Η διγράμμιση διακρίνεται σε γενική και ειδική. Γενική θεωρείται η διγράμμιση, όταν αυτή δεν φέρει οποιαδήποτε σημείωση ή αν φέρει τη μνεία «τραπεζίτης» ή άλλο ισοδύναμο όρο. Αντιθέτως, η

διγράμμιση είναι ειδική, όταν εντός των δύο γραμμών αναγράφεται ρητώς το όνομα συγκεκριμένου τραπεζίτη.

Η δίγραμμη επιταγή γίνεται μέσω παράλληλων γραμμών στο πρόσθιο μέρος της επιταγής, οι οποίες μπορεί να είναι κάθετες ή εγκάρσιες, καθότι ο νόμος δεν διακρίνει σχετικώς.

Η διγράμμιση διακρίνεται σε γενική και ειδική. Γενική θεωρείται η διγράμμιση, όταν αυτή δεν φέρει οποιαδήποτε σημείωση ή αν φέρει τη μνεία «τραπεζίτης» ή άλλο ισοδύναμο όρο. Αντιθέτως, η διγράμμιση είναι ειδική, όταν εντός των δύο γραμμών αναγράφεται ρητώς το όνομα συγκεκριμένου τραπεζίτη.

Εξάλλου, κατά τη διάταξη του άρθρου 38 παρ. 1 του ίδιου νόμου, επιταγή με γενική διγράμμιση μπορεί να πληρωθεί από τον πληρωτή μόνο σε τραπεζίτη ή σε πελάτη του πληρωτή. Με τον τρόπο αυτό εμποδίζεται η είσπραξη του ποσού της επιταγής από άγνωστο πρόσωπο, αφού η πληρωμή της γίνεται μόνο σε ορισμένο πρόσωπο και όχι σε οποιοδήποτε κομιστή, όπως συμβαίνει με την κοινή επιταγή.

Περαιτέρω, κατά την παράγραφο 5 του ίδιου ως άνω άρθρου, ο πληρωτής ή ο τραπεζίτης που τυχόν δεν τηρήσει τις ανωτέρω διατάξεις ευθύνεται για την εντεύθεν ζημία μέχρι το ποσό της επιταγής. Εξ αυτού συνάγεται, ότι επί επιταγής με γενική διγράμμιση, εφόσον αυτή δεν πληρωθεί τελικά σε τραπεζίτη ή σε πελάτη του πληρωτή, δεν επέρχεται ακυρότητα της επιταγής, αλλά μόνη συνέπεια είναι η γένεση της υποχρέωσης του πληρωτή ή του τραπεζίτη προς αποζημίωση. Συνεπώς προϋπόθεση για την εφαρμογή της διάταξης αυτής αποτελεί αποκλειστικά το γεγονός της εντεύθεν επέλευσης ζημίας, χωρίς να ενδιαφέρει η ύπαρξη ή μη υπαιτιότητας του πληρωτή.

Σε σχέση εξάλλου με τη δυνατότητα μεταβίβασης της δίγραμμης επιταγής, ο νόμος δεν απαιτεί την τήρηση ειδικών διατυπώσεων, πράγμα που σημαίνει, ότι και αυτή μπορεί να κυκλοφορήσει όπως η κοινή επιταγή. Συνεπώς και η δίγραμμη επιταγή μπορεί να μεταβιβαστεί δια οπισθογράφησης, η οποία γράφεται επί του σώματος της ή φύλλου προσαρτώμενου σε αυτήν (δηλαδή προσθέματος), και υπογράφεται από τον οπισθογράφο, χωρίς να υφίσταται καμία διαφοροποίηση λόγω της ιδιαιτερότητας της διγράμμισης.

2.3 Η ΑΞΙΩΣΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΑΚΑΛΥΠΤΗΣ ΕΠΙΤΑΓΗΣ

Η έκδοση ακάλυπτης επιταγής, δηλαδή η έκδοση επιταγής χωρίς να υπάρχουν αντίστοιχα διαθέσιμα κεφάλαια στην πληρώτρια τράπεζα κατά το χρόνο της έκδοσης ή της πληρωμής της εν γνώσει του εκδότη της, αποτελεί μια από τις πλέον αναγνωρίσιμες παράνομες πράξεις στη σύγχρονη συναλλακτική ζωή, η οποία προβλέπεται ως κολάσιμη από το άρθρο 79 παρ. 1 του νόμου 5960/1933 «περί επιταγής», όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του νόμου 1325/1972.

Από την ποινική αυτή διάταξη, που θεσπίστηκε για την προστασία όχι μόνο του δημόσιου αλλά και του ιδιωτικού συμφέροντος, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 297, 298 και 914 επόμενα του Αστικού Κώδικα, προκύπτει, ότι εκείνος που εκδίδει ακάλυπτη επιταγή, ζημιώνοντας έτσι παράνομα και υπαίτια άλλον, υποχρεούται να τον αποζημιώσει. Η δε αξίωση προς αποζημίωση από τα άρθρα 914 επ. ΑΚ συρρέει με την αξίωση από

την επιταγή από τα άρθρα 40-47 του Ν. 5960/1933 και απόκειται στο δικαιούχο να ασκήσει αυτήν που προκρίνει.

Δικαιούχος της αποζημίωσης από την έκδοση ακάλυπτης επιταγής είναι όχι μόνο ο κομιστής της κατά το χρόνο της εμφάνισής της, δηλαδή ο λεγόμενος «τελευταίος κομιστής», αλλά και κάθε υπογραφέας που πλήρωσε την επιταγή, ως εξ αναγωγής υπόχρεος, και έγινε κομιστής. Και αυτό, διότι ο τελευταίος είναι αυτός που υφίσταται τελικά τη ζημία από τη μη πληρωμή της επιταγής, η δε ζημία του είναι απότοκος της παράνομης συμπεριφοράς του εκδότη και τελεί σε πρόσφορη αιτιώδη συνάφεια με αυτήν.

Το ίδιο ακριβώς ισχύει και στην περίπτωση κατά την οποία ο κομιστής της επιταγής τη μεταβίβασε σε άλλο πρόσωπο λόγω ενεχύρου, οπότε δικαίωμα να εμφανίσει την επιταγή προς πληρωμή έχει ο ενεχυρούχος δανειστής, ασκώντας ίδιο δικαίωμα εκ του τίτλου (άρθρο 1255 ΑΚ). Εντούτοις, αν η επιταγή τελικά δεν πληρωθεί και υποχρεωθεί να την πληρώσει ο ενεχυράσας οφειλέτης, αποκτώντας εκ νέου τον τίτλο, εκείνος που ζημιώνεται από τη μη πληρωμή της επιταγής είναι ο τελευταίος.

Εξάλλου, το άρθρο 44 του Ν. 5960/1933 παρέχει το δικαίωμα αναγωγής του (τελευταίου) κομιστή κατά του εκδότη και των προγενεστέρων υπογραφέων της επιταγής, σε οποιοδήποτε υπογραφέα της επιταγής, ο οποίος τελικά την πλήρωσε. Ο οπισθόγραφος δε που πλήρωσε την επιταγή, μπορεί επιπλέον να διαγράψει την οπισθογράφησή του, καθώς και τις οπισθογραφήσεις των επομένων οπισθογράφων, με συνέπεια να εμφανίζεται και ως τελευταίος κομιστής που στηρίζει το δικαίωμά του σε αδιάκοπη σειρά οπισθογραφήσεων (άρθρα 19 και 47 παρ. 2 του Ν. 5960/1933).

Η αντίθετη άποψη, ότι δηλαδή δικαιούχος της αποζημίωσης από τη μη πληρωμή της επιταγής είναι αποκλειστικά ο (κατά κυριολεξία) τελευταίος κομιστής αυτής, δεν συνάγεται ούτε από τη διάταξη της παρ. 5 του άρθρου 79 του Ν. 5960/1933, που είχε προστεθεί με το άρθρο 4 παρ. 1 του Ν. 2408/1996, σύμφωνα με την οποία η ποινική δίωξη ασκείται μόνο ύστερα από έγκληση του κομιστή της επιταγής που δεν πληρώθηκε. Και αυτό, διότι από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει, ότι ο όρος «κομιστής» της επιταγής χρησιμοποιείται στην παραπάνω διάταξη μόνο υπό την έννοια του τελευταίου κομιστή.

Κατά συνέπεια, ως «κομιστής» θεωρείται σύμφωνα με τη διάταξη αυτή και ο εξ αναγωγής υπόχρεος, ο οποίος πλήρωσε την επιταγή και έγινε κομιστής της. Εξάλλου, η διάταξη αυτή αντικαταστάθηκε ήδη από το άρθρο 15 παράγραφος 3 του Ν. 3472/2006, και ορίζεται πλέον ρητώς, ότι δικαίωμα υποβολής έγκλησης έχουν τόσο ο κομιστής της επιταγής που δεν πληρώθηκε όσο και ο εξ αναγωγής υπόχρεος, ο οποίος εξόφλησε την επιταγή και έγινε κομιστής της. Εξάλλου, στην ίδια διάταξη, και προς άρση πάσης αμφισβήτησης, προστέθηκε με το παραπάνω άρθρο, ότι ο εξ αναγωγής υπόχρεος, ο οποίος εξόφλησε την επιταγή, δικαιούται να λάβει αποζημίωση, σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα για τις αδικοπραξίες.

Εξάλλου, η άποψη αυτή συνάδει και με τη λυσιτέλεια του νόμου, αφού η αποδοχή της αντίθετης θέσης, ότι δηλαδή ο εξ αναγωγής δικαιούχος ή ο ενεχυράσας την επιταγή κομιστής δεν έχουν δικαίωμα αποζημίωσης κατά τα άρθρα 914 επόμενα ΑΚ, οδηγεί σε ιδιαίτερα ανεπιεική αποτελέσματα, αφού έτσι αυτός που τελικά ωφελείται είναι ο εκδότης, παρότι η δόλια συμπεριφορά του συνιστά εκτροπή του θεσμού της επιταγής από την κατά νόμο

λειτουργία του και συντελεί στη μείωση της αξιοπιστίας της επιταγής ως μέσου οργάνου πληρωμών, προσβάλλοντας την ασφάλεια των συναλλαγών.

Συνεπώς, η δυνατότητα που παρέχεται στους ανωτέρω ζημιωθέντες να στραφούν κατά του εκδότη ή των προηγούμενων οπισθογράφων, ασκώντας το δικαίωμα αναγωγής, και να ζητήσουν αποζημίωση αποτελεί ουσιαστικό εχέγγυο για την αποτελεσματική προστασία των εννόμων δικαιωμάτων τους και συνακόλουθα την ορθή απονομή δικαιοσύνης. Για τον λόγο αυτό άλλωστε και η νεότερη νομολογία του Αρείου Πάγου, δέχτηκε, ότι ακόμα και πριν την αντικατάσταση της παρ. 5 του άρθρου 79 παρ. 1 του Ν. 5960/1933 από το άρθρο 15 παρ. 3 του Ν. 3472/2006, ο ενεχυράσας την επιταγή οφειλέτης, ο οποίος πλήρωσε την επιταγή και έγινε εκ νέου νόμιμος κομιστής αυτής, δικαιούταν να στραφεί κατά του εκδότη της και να ζητήσει αποζημίωση, ως αμέσως ζημιωθείς από την παράνομη και υπαίτια πράξη του τελευταίου, σύμφωνα με τις διατάξεις περί αδικοπραξιών.

2.4 ΟΙ ΑΚΑΛΥΠΤΕΣ ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Επιταγές (cheques) κυκλοφορούν σε όλον τον κόσμο και αποτελούν ένα βασικό εργαλείο στις κάθε είδους συναλλαγές. Η επιταγή είναι ένα μέσο πληρωμής χρηματικής οφειλής και ενσωματώνει την αξίωση του κατόχου (κομιστή) για λήψη του αναγραφόμενου στην όψη της επιταγής ποσού. Η μεγάλη χρησιμότητά της επιταγής έγκειται στο ότι μπορεί ως ένα σημείο να αντικαταστήσει τα μετρητά χρήματα και όλα τα προβλήματα και τους κινδύνους που συνεπάγεται η κατοχή και μεταφορά μεγάλων ιδίως ποσών μετρητών.

Η επιταγή συνδέεται βεβαίως με την πίστη που αποδίδουμε σε όλους τους εμπλεκομένους, δηλαδή στην τράπεζα αλλά κυρίως στο εκδότη της επιταγής. Εάν η επιταγή είναι τραπεζική, τότε ουδεμία αμφιβολία υφίσταται ότι η επιταγή έχει αντίκρισμα, αφού η τράπεζα για να εκδώσει την τραπεζική επιταγή έχει πρώτα δεσμεύσει το αντίστοιχο χρηματικό ποσό και άρα γνωρίζουμε ότι αυτό υπάρχει οπωσδήποτε στην διάθεση του κομιστή της επιταγής.

Περισσότερα προβλήματα δημιουργούνται με τις προσωπικές επιταγές, οι οποίες αρκετές φορές, όταν εμφανίζονται προς πληρωμή στην τράπεζα, αποκαλύπτεται ότι είναι ακάλυπτες (the cheque bounces). Μεγαλύτερη έκταση έχει λάβει το πρόβλημα των ακάλυπτων επιταγών στην Ελλάδα, όπου έχουμε επιπλέον την, ελληνική κατά βάση, «πατέντα» των μεταχρονολογημένων επιταγών.

Μεταχρονολογημένη είναι μία επιταγή όταν π.χ. την εκδίδει κάποιος στις 3 Μαρτίου 2003, αλλά γράφει επάνω στην επιταγή ημερομηνία 4 Σεπτεμβρίου 2003. Ο εκδότης της επιταγής (και οφειλέτης των χρημάτων) δεν έχει στις 3 Μαρτίου 2003 να πληρώσει τα λεφτά και γι'αυτό δίνει στον δανειστή του μία μεταχρονολογημένη επιταγή με μεταγενέστερη ημερομηνία (4-9-2003), με την υπόσχεση ότι μέχρι εκείνη την ημερομηνία θα έχει βάλει χρήματα στον λογαριασμό του και θα μπορέσει να τον εξοφλήσει.

Πρέπει να τονισθεί ότι σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο ο λαβών την ανωτέρω επιταγή μπορεί να την προσκομίσει στην τράπεζα ήδη από την ημέρα που την λαμβάνει (δηλ. στις 3-3-2003) και δεν υποχρεούται να περιμένει μέχρι τον Σεπτέμβριο. Μία τέτοια όμως συμπεριφορά θεωρείται παραβίαση των κανόνων του εμπορίου και της «πιάτσας», αφού είναι σαν να τραβάει κανείς το

χαλί κάτω από τα πόδια του εκδότη της επιταγής, ο οποίος δεν έχει βάλει λεφτά στον λογαριασμό του για να μπορεί να πληρωθεί η επιταγή προ της 4-9-2003.

Ο κομιστής της επιταγής στην Ελλάδα δικαιούται να εμφανίσει την επιταγή στην τράπεζα εντός οκτώ εργασίμων ημερών από την ημερομηνία που αναγράφει η επιταγή, δηλαδή στο παράδειγμά μας, έως και οκτώ εργάσιμες ημέρες μετά από την 4-9-2003. Αν η τράπεζα του δηλώσει ότι η επιταγή είναι ακάλυπτη, τότε η κομιστής μπορεί να ζητήσει από την τράπεζα να την σφραγίσει, δηλ. να βεβαιώσει στην οπίσθια πλευρά της επιταγής ότι δεν υπάρχει υπόλοιπο στον λογαριασμό για την πληρωμή της.

Ο δανειστής που έχασε με τον τρόπο αυτόν τα χρήματά του δικαιούται να προσφύγει στα αστικά δικαστήρια για να πάρει τα χρήματά του, αλλά και να υποβάλει μήνυση στα ποινικά δικαστήρια, ώστε ο εκδότης της ακάλυπτης επιταγής να καταδικασθεί σε φυλάκιση. Κατά το άρθρο 79 του Νόμου 5960/1933 «ο εκδίδων επιταγήν μη πληρωθείσαν επί πληρωτού παρ' ω δεν έχει αντίστοιχα διαθέσιμα κεφάλαια κατά τον χρόνον εκδόσεως της επιταγής ή της πληρωμής ταύτης τιμωρείται ...» με φυλάκιση κλπ.

Αυτός που έχει χάσει τα χρήματά του υποβάλει μήνυση όχι τόσο επειδή θέλει να στείλει στην φυλακή τον εκδότη της ακάλυπτης επιταγής, αλλά επειδή το ποινικό δικαστήριο και η απειλή της καταδίκης αποτελεί σημαντική πίεση προς τον οφειλέτη να του πληρώσει τελικώς τα οφειλόμενα. Αν καταφέρει κάτι τέτοιο, τότε μπορεί να εμφανισθεί στο ποινικό δικαστήριο και να δηλώσει ότι δεν επιθυμεί πλέον την ποινική δίωξη του κατηγορουμένου, διότι η επιταγή πληρώθηκε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3.1 ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Τι είναι η ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ και ποιος είναι ο σκοπός λειτουργίας της

Εξαιτίας της ανάγκης για πρόσβαση σε ακριβή δεδομένα οικονομικής συμπεριφοράς, προς όφελος του τραπεζικού συστήματος και των ίδιων των συναλλασσομένων το σύνολο, σχεδόν, των ελληνικών Τραπεζών ίδρυσε την εταιρεία Τειρεσίας στην οποία και ανετέθη η ανάπτυξη και διαχείριση ενός Αρχείου Δεδομένων Οικονομικής Συμπεριφοράς.

Η Τειρεσίας ΑΕ συστάθηκε αρχικά ως μη κερδοσκοπική εταιρεία κ από το Σεπτέμβριο του 1997, λειτουργεί ως ανώνυμη εταιρεία, διατηρώντας αμιγώς τη φιλοσοφία της μη κερδοσκοπικής εταιρείας, αλλά εξασφαλίζοντας παράλληλα τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της.

Εξειδικεύεται στη συγκέντρωση και διάθεση πληροφοριών οικονομικής συμπεριφοράς, για επιχειρήσεις και ιδιώτες, δεδομένων συγκέντρωσης χορηγήσεων για ιδιώτες κ μικρές επιχειρήσεις, υποθηκών κ προσημειώσεων καθώς κ στοιχείων που συνδράμουν στην αποτροπή απάτης στις τραπεζικές συναλλαγές, τα οποία παρέχει μέσω αξιόπιστων πληροφορικών συστημάτων. Σκοπός της είναι οι διαπίστωση της πιστοληπτικής ικανότητας των καταναλωτών.

Αρχές λειτουργίας - Με συνέπεια και αίσθημα ευθύνης.

Με συνέπεια στη φιλοσοφία της, η ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε εστιάζει στην εξασφάλιση της ορθότητας και αξιοπιστίας των δεδομένων

των συστημάτων της, έτσι ώστε, αφενός να υπηρετεί την αποστολή της, δηλαδή να συμβάλλει στην προστασία της τραπεζικής πίστης και στην εξυγίανση των οικονομικών συναλλαγών και, αφετέρου, να εξασφαλίζεται η προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη.

Για την επίτευξη της αποστολής της, η ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ, με πλήρη συναίσθηση της ευθύνης για το έργο δημοσίου συμφέροντος που επιτελεί και σύμφωνα με τον Κανονισμό Επεξεργασίας Δεδομένων της (ΚΕΔ), εφαρμόζει απαραβάτα αρχές και κανόνες, όπως:

- Ø Η διαφάνεια των κανόνων λειτουργίας και την अपαρέγκλιτη εφαρμογή τους.
- Ø Η εξασφάλιση του αδιάβλητου του συστήματος, η πρόσβαση στα οποία ελέγχεται με μηχανισμούς ασφαλείας.
- Ø Ο σεβασμός και η προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη και η παροχή προς αυτόν κάθε δυνατής συνδρομής σχετικά με τα δεδομένα που τον αφορούν και την άσκηση των εκ του νόμου δικαιωμάτων του.
- Ø Η διάθεση στους αποδέκτες πληροφοριών που χαρακτηρίζονται από αντικειμενικότητα και ακρίβεια.

Μέτοχοι-Εξασφαλίζοντας τον αμιγή διατραπεζικό χαρακτήρα.

Η Τειρεσίας ΑΕ είναι διατραπεζική εταιρεία και μέτοχοι της, μπορεί να είναι μόνο πιστωτικά ιδρύματα και θυγατρικές εταιρείες πιστωτικών ιδρυμάτων που σκοπό έχουν τη χρηματοδοτική μίσθωση ή την πρακτόρευση επιχειρηματικών απαιτήσεων τρίτων ή τη διαχείριση για λογαριασμό των μητρικών πιστωτικών ιδρυμάτων, προϊόντων καταναλωτικής πίστης και μέσω πληρωμών.

Μέτοχοι της εταιρείας είναι οι μεγαλύτερες ελληνικές τράπεζες.

Αποστολή- Υπηρετώντας τη φερεγγυότητα και το δημόσιο συμφέρον.

Βασικοί σκοποί της Τειρεσίας είναι:

- Η ανάπτυξη κ λειτουργία πληροφοριακών συστημάτων με αποστολή:

- Ø Την προαγωγή κ προστασία του θεσμού της Τραπεζικής πίστης.

- Ø Την εξυγίανση των οικονομικών συναλλαγών κ συνεπώς την ομαλή λειτουργία της αγοράς.

- Ø Τη συμβολή της στη μείωση των επισφαλειών προς όφελος του τραπεζικού συστήματος και συναλλασσόμενων.

- Ø Την πρόληψη κ αποτροπή της απάτης στις τραπεζικές συναλλαγές με κάρτες.

- Η διαχείριση και διάθεση των προϊόντων και υπηρεσιών που παράγονται από τα πληροφοριακά της συστήματα.

Είναι νόμιμη η συλλογή των πληροφοριών από τις εταιρείες εμπορίας πληροφοριών χωρίς συγκατάθεση του υποκειμένου;

Η εξ επαγγέλματος συλλογή πληροφοριών χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου είναι νόμιμη με βάση την εξαίρεση του άρθρου 5 παρ. 2 εδ. ε του Ν. 2472/1997 για δύο λόγους :

1. Ότι είναι απολύτως αναγκαίο για την ικανοποίηση του έννομου συμφέροντος το οποίο επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ο τρίτος αποδέκτης των δεδομένων. Το συγκεκριμένο έννομο συμφέρον συνίσταται στην άσκηση του δικαιώματος οικονομικής ελευθερίας με βάση πληροφορίες που εξασφαλίζουν την εμπορική

πίστη, την αξιοπιστία και την ασφάλεια των συναλλαγών. Είναι εύλογο ότι χωρίς τη δυνατότητα πρόσβασης σε ορθές και επίκαιρες πληροφορίες, οι οποίες αφορούν την πιστοληπτική ικανότητα των συναλλασσόμενων η ικανοποίηση του εν λόγω εννόμου συμφέροντος δυσχεραίνεται σημαντικά.

2. Ότι το συγκεκριμένο έννομο συμφέρον υπερέχει προφανώς των συμφερόντων του υποκειμένων που δεν θίγονται ουσιωδώς και πάντως η ικανοποίησή τους δεν θίγει τις θεμελιώδεις ελευθερίες των υποκειμένων.

Κάτω από ποιους περιορισμούς η συλλογή και επεξεργασία προσωπικών δεδομένων δεν θίγει τα συμφέροντα των καταναλωτών;

Για να μη θίγονται τα συμφέροντα των καταναλωτών υπάρχουν κάποιοι κανόνες σύμφωνα με τους οποίους η Τειρεσίας οφείλει να διενεργεί τη συλλογή και επεξεργασία των δεδομένων. Οι κανόνες αυτοί αφορούν στο είδος των συλλεγόμενων δεδομένων σε συνάρτηση με τη παροχή ή μη της συγκατάθεσης του υποκειμένου, τη διαδικασία επεξεργασίας των δεδομένων και τους αποδέκτες των επεξεργασμένων δεδομένων.

1) Τα δεδομένα που επιτρέπεται να συλλέγει η Τειρεσίας χωρίς συγκατάθεση του υποκειμένου (δυσμενή δεδομένα) είναι μόνο:

- α) Αιτήσεις πτωχεύσεων
- β) Αποφάσεις επί αιτήσεων πτωχεύσεων
- γ) Διαταγές πληρωμής
- δ) Προγράμματα πλειστηριασμού ακινήτων
- ε) Προγράμματα πλειστηριασμού κινητών
- στ) Μεταβολές προσωπικών εταιρειών
- ζ) Μεταβολές Α.Ε., ΕΠΕ και Κοινοπραξιών

η) Υποθήκες και προσημειώσεις υποθηκών

θ) Κατασχέσεις και επιταγές βάσει Ν.Δ. 1923

ι) Ακάλυπτες επιταγές

ια) Διαμαρτυρημένες συναλλαγματικές και γραμμάτια εις διαταγήν.

2) Μετά τη συλλογή των παραπάνω δεδομένων και πριν από κάθε διαβίβαση ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να ενημερώσει ατομικά τα υποκείμενα ώστε να ασκήσουν τα δικαιώματα πρόσβασης και αντίρρησης. Σε περίπτωση που το υποκείμενο ασκώντας το δικαίωμα αντίρρησης ζητήσει τη διαγραφή των δεδομένων του, ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να προχωρήσει στη διαγραφή ενημερώνοντας το υποκείμενο για τις τυχόν επιπτώσεις που θα έχει η διαγραφή στην εν γένει συναλλακτική του συμπεριφορά. Στην περίπτωση που το υποκείμενο αμφισβητήσει την νομιμότητα της εγγραφής το βάσιμο του αιτήματος κρίνεται από την Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να ενημερώσει τον αποδέκτη των δεδομένων για τυχόν άρνηση του υποκειμένου να δώσει συγκατάθεση για την συλλογή ορισμένων δεδομένων του.

Ευμενή δεδομένα θεωρούνται π.χ η κατοχή πιστωτικής κάρτας ή μπλόκ επιταγών και η αναφορά σε υπάρχουσα ακίνητη περιουσία. Αυτού του είδους τα δεδομένα μπορούν να συλλεχθούν μόνο με συγκατάθεση του υποκειμένου. Αυτό έχει μεγάλη σημασία για την περίπτωση της επεξεργασίας συνολικών ή μερικών προφίλ πιστοληπτικής ικανότητας.

Ως ευμενή θεωρούνται τα δεδομένα που παρουσιάζουν την θετική εικόνα του υποκειμένου και όχι οι διαγραφές ή οι διορθώσεις των "δυσμενών", πράγμα που είναι αυτονόητη υποχρέωση του υπεύθυνου επεξεργασίας.

Αποδέκτης των δεδομένων μπορεί να είναι μόνο επιχειρηματίας, ο οποίος ασκεί νόμιμη δραστηριότητα και μόνο εφόσον τα δεδομένα δεν προορίζονται για μεταπώληση αλλά αφορούν υποκείμενα με τα οποία ο επιχειρηματίας συναλλάσσεται. Μετά το τέλος της συναλλαγής είναι αυτονόητο ότι ο επιχειρηματίας πρέπει να προβεί σε καταστροφή των ως άνω προσωπικών δεδομένων.

Με την πρώτη επαφή του αποδέκτη με το υποκείμενο των δεδομένων και στην περίπτωση κατά την οποία δεν έχει προηγηθεί συγκατάθεση του υποκειμένου για τη διαβίβαση, ο αποδέκτης είναι υποχρεωμένος να ενημερώσει το υποκείμενο για την πηγή των πληροφοριών και για τον σκοπό της διαβίβασης.

Αποδέκτες των δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς μπορούν να είναι μόνο Τράπεζες, Εταιρείες Έκδοσης και Διαχείρισης Καρτών, Εταιρείες Χρηματοδοτικής Μίσθωσης (Leasing), Εταιρείες Πρακτόρευσης Επιχειρηματικών Απαιτήσεων (Factoring) και Οργανισμοί του Δημοσίου των οποίων είναι προφανές το έννομο συμφέρον.

Η κατά κατηγορία διατήρηση των πληροφοριών στο αρχείο της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ έχει ως εξής:

1. Έως τρεις (3) σφραγισμένες επιταγές ή/και απλήρωτες συναλλαγματικές συνολικού ποσού έως 500.000 δρχ. διαγράφονται

από το αρχείο μεταδιδόμενων πληροφοριών με την αποδεδειγμένη εξόφληση τους, εκτός εάν συντρέχει περίπτωση στέρησης βιβλιαρίου επιταγών, οπότε οι πληροφορίες για τις επιταγές διαγράφονται μόλις το μέτρο αρθεί.

2. Εφόσον, στο αρχείο καταχωρηθούν πληροφορίες για μέχρι πέντε (5) σφραγισμένες επιταγές ή/και απλήρωτες συναλλαγματικές συνολικού ποσού έως 1.000.000 δρχ. διαγράφονται από το αρχείο μεταδιδόμενων πληροφοριών είκοσι τέσσερις (24) μήνες μετά την αποδεδειγμένη εξόφληση τους, εκτός εάν συντρέχει περίπτωση στέρησης βιβλιαρίου επιταγών, οπότε οι πληροφορίες για τις επιταγές διαγράφονται μόλις το μέτρο αρθεί.

3. Σφραγισμένες επιταγές και απλήρωτες συναλλαγματικές, πέραν των προαναφερομένων ορίων, όπως και καταγγελίες συμβάσεων πιστωτικών καρτών και δανείων καταναλωτικής πίστης διατηρούνται στο αρχείο μεταδιδόμενων πληροφοριών για χρονικό διάστημα πέντε (5) ετών.

4. Διαταγές πληρωμής διατηρούνται στο αρχείο μεταδιδόμενων πληροφοριών για επτά (7) χρόνια.

5. Προγράμματα πλειστηριασμών, κατασχέσεις, επιταγές του ΝΔ. 1923 και διοικητικές κυρώσεις του Υπουργείου Οικονομικών διατηρούνται στο αρχείο μεταδιδόμενων πληροφοριών για δέκα (10) χρόνια.

6. Οι αιτήσεις πτωχεύσεων διαγράφονται είτε με την καταχώρηση της πληροφορίας της επ' αυτών απόφασης για κήρυξη της

πτώχευσης, είτε εφόσον ματαιωθεί η επ' αυτών συζήτηση μετά δωδεκάμηνο από την ημερομηνία της (ματαιωθείσας) συζήτησης.

7. Οι πληροφορίες για κηρυχθείσες πτωχεύσεις δεν διαγράφονται από το αρχείο.

8. Οι πληροφορίες για προσημειώσεις υποθηκών και υποθήκες διαγράφονται από το αρχείο όταν αρθούν με σχετική εγγραφή στα βιβλία του αρμόδιου Υποθηκοφυλακείου.

Οι πληροφορίες των κατηγοριών 1 έως 5 διαγράφονται από το αρχείο μεταδιδομένων πληροφοριών εφόσον οι αντίστοιχες οικονομικές υποχρεώσεις έχουν εξοφληθεί και μέχρι τη συμπλήρωση του προς τούτο χρονικού διαστήματος ή τον χρόνο εξόφλησης δεν καταχωρηθούν στο αρχείο πληροφορίες οι οποίες διαγράφονται σε μεταγενέστερο χρόνο.

Είναι απαραίτητο τα δεδομένα που έχουν καταχωρηθεί στο αρχείο μέχρι την 1.5.1993 να διαγράφονται μετά τη συμπλήρωση δεκαετίας ακόμη και αν δεν προσκομισθούν αποδείξεις εξόφλησης των σχετικών οικονομικών υποχρεώσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

4.1 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Η αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου των επιχειρήσεων αφορά την εξέταση των χρηματοοικονομικών και των μη χρηματοοικονομικών τους χαρακτηριστικών, ώστε να ληφθούν οι βέλτιστες αποφάσεις, μέσω των οποίων θα εξισορροπηθεί ο κίνδυνος σε σχέση με τα πιθανά κέρδη από την χορήγηση ενός δανείου. Η λήψη των αποφάσεων αυτών απαιτεί την αξιολόγηση και ταξινόμηση των εξεταζομένων επιχειρήσεων σε ομοιογενείς ομάδες, ανάλογα με το επίπεδο του πιστωτικού τους κινδύνου (για παράδειγμα σε υγιείς και προβληματικές επιχειρήσεις). Κατά την διάρκεια της διαδικασίας αξιολόγησης θα πρέπει να αντιμετωπιστούν δύο βασικά προβλήματα. Το πρώτο αφορά την πληθώρα των παραγόντων οι οποίοι θα πρέπει να εξεταστούν. Οι παράγοντες αυτοί περιλαμβάνουν τα χρηματοοικονομικά χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων, στρατηγικές μεταβλητές ποιοτικής φύσης οι οποίες επηρεάζουν τη γενική λειτουργία μιας επιχείρησης και τη σχέση της με την αγορά, ακόμα και μακροοικονομικούς παράγοντες (επιτόκια, πληθωρισμός) οι οποίοι επιδρούν στο περιβάλλον μέσα στο οποίο λειτουργούν οι επιχειρήσεις. Μεταξύ όλων αυτών των παραγόντων-κριτηρίων οι χρηματοοικονομικοί και πιστωτικοί αναλυτές θα πρέπει να εντοπίσουν τους πιο σημαντικούς και να επικεντρώσουν σε αυτούς την ανάλυσή τους. Το δεύτερο σημαντικό πρόβλημα αφορά τον τρόπο με τον οποίο θα πραγματοποιηθεί η σύνθεση των κριτηρίων που εντοπίστηκαν στο προηγούμενο στάδιο, ώστε να ληφθεί η τελική απόφαση σχετικά με τη χορήγηση ή όχι του δανείου. Τα

κριτήρια αυτά συνήθως οδηγούν σε διαφορετικές εκτιμήσεις, με αποτέλεσμα να απαιτείται η ανάλυση των παραχωρήσεων που θα πρέπει να πραγματοποιηθούν μεταξύ των κριτηρίων, ώστε να ληφθούν οι κατάλληλες αποφάσεις ανάλογα με την πολιτική που ακολουθεί ο κάθε χρηματοοικονομικός/ πιστωτικός αναλυτής.

Αυτή η πολυπλοκότητα του προβλήματος του πιστωτικού κινδύνου επιχειρήσεων, αλλά και η ιδιαίτερη σημασία του για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, καθιστά αναγκαία την ανάπτυξη των κατάλληλων μοντέλων αξιολόγησης (**credit scoring models**). Τα μοντέλα αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους αναλυτές, τόσο ως συστήματα αξιολόγησης των επιχειρήσεων που ζητούν χρηματοδότηση, όσο και ως συστήματα ελέγχου των επιχειρήσεων που έχουν ήδη χρηματοδοτηθεί.

Βασικά χαρακτηριστικά (MORTON GLANTZ (2002):
MANAGING BANK RISK)

1. Τα πιστωτικά ιδρύματα τα τελευταία χρόνια είχαν να αντιμετωπίσουν πολλούς κινδύνους και δυσκολίες εξαιτίας πολλών και διαφορετικών αιτιών. Ωστόσο τα βασικά αίτια για τα συνεχιζόμενα τραπεζικά προβλήματα είναι α) τα χαλαρά πρότυπα πίστωσης που ακολουθούνται για τους δανειστές και τους οφειλέτες β) η αδυναμία αντιμετώπισης ρίσκων γ) η έλλειψη προσοχής στις αλλαγές που πραγματοποιούνται στον οικονομικό τομέα. Οι αδυναμίες αυτές μπορεί να οδηγήσουν σε χειροτέρευση του πιστωτικού κινδύνου.

2. Ο πιστωτικός κίνδυνος μπορεί να εμφανιστεί όταν ένας δανειστής ή οφειλέτης αδυνατεί να αντιμετωπίσει τις υποχρεώσεις

του σε σχέση με τους συμφωνηθέντες κανόνες. Ο σκοπός της διοίκησης του πιστωτικού ρίσκου είναι να μεγιστοποιήσει την προσαρμογή του τραπεζικού ρίσκου διατηρώντας την θέση του πιστωτικού ρίσκου υπό συγκεκριμένες παραμέτρους. Οι τράπεζες χρειάζεται να διοικούν τον υπάρχον πιστωτικό κίνδυνο καθώς επίσης και το ρίσκο στις συναλλαγές. Επίσης οι τράπεζες θα πρέπει να έχουν υπόψη τους την σχέση στο πιστωτικό ρίσκο και στα υπόλοιπα ρίσκα.. Η αποδοτική διοίκηση του πιστωτικού κινδύνου είναι ιδιαίτερα σημαντική προκειμένου να προσεγγιστεί το θέμα του ρίσκου και να εδραιωθεί σωστά ο τραπεζικός οργανισμός.

3. Για τις περισσότερες τράπεζες τα δάνεια είναι η σημαντικότερη και η πιο εμφανής πιστωτικού κινδύνου ωστόσο άλλες πηγές πιστωτικού κινδύνου υπάρχουν μέσα στις δραστηριότητες της τράπεζας συμπεριλαμβανομένου και του ισολογισμού. Οι τράπεζες αντιμετωπίζουν συνεχώς έντονο πιστωτικό κίνδυνο σε πολλά θέματα εκτός δανείων όπως για παράδειγμα σε θέματα διεθνών συναλλαγών, ομολογιών, μετοχών.

4. Από την στιγμή που ο πιστωτικός κίνδυνος συνεχίζει να είναι η πηγή του προβλήματος στις τράπεζες παγκοσμίως είναι αναγκαία η υιοθέτηση κάποιων μέτρων πολιτικής και η αντιμετώπιση του προβλήματος με βάση τα παραδείγματα του παρελθόντος. Οι τράπεζες είναι αναγκαίο να αναγνωρίσουν και να ελέγξουν τον πιστωτικό κίνδυνο καθώς επίσης και να κατανοήσουν ότι έχουν επαρκή κεφάλαια τα οποία μπορούν να χρησιμοποιούν κατά του ρίσκου

5. Οι βασικές παράμετροι που πρέπει να πραγματοποιηθούν είναι
α) η εδραίωση ενός κατάλληλου περιβάλλοντος πιστωτικού ρίσκου
β) η λειτουργία υπό μια διαδικασία πιστωτικού ρίσκου, γ) η διατήρηση μιας κατάλληλης πιστωτικής διοίκησης, δ) η διασφάλιση ενός επαρκούς χειρισμού του πιστωτικού κινδύνου. Αν και οι συγκεκριμένες πρακτικές ρίσκου διαφέρουν ανάμεσα στις τράπεζες λόγω του περιβάλλοντος και των περίπλοκων διαδικασιών μια αποδοτική πολιτική διοίκησης είναι αναγκαίο να εφαρμοστεί προκειμένου αν αντιμετωπίσει τις παραπάνω τέσσερις παραμέτρους.

6. Ωστόσο η ακριβής πολιτική η οποία θα υιοθετηθεί από τους υπευθύνους θα εξαρτάται από παράγοντες όπως για παράδειγμα τον βαθμό ελέγχου που θα ασκηθεί και τις αρχές που θα τεθούν.

7. Ένα άλλο παράδειγμα πιστωτικού ρίσκου έχει άμεση σχέση με την διαδικασία των χρηματοοικονομικών συναλλαγών. Αν από την μια πλευρά οι συναλλαγές πραγματοποιούνται ενώ από την άλλη αποτυγχάνουν τότε μπορεί να υπάρχει σημαντικό κόστος το οποίο μπορεί να είναι στο ίδιο ύψος με το αρχικό ποσό της συναλλαγής. Το μέγεθος του ρίσκου επηρεάζεται από διάφορους παράγοντες όπως για παράδειγμα τον χρόνο της συναλλαγής, την τελική πληρωμή και τον ρόλο των ενδιάμεσων.

Οι βασικές αρχές του πιστωτικού ρίσκου είναι οι εξής:

- ✓ Η εδραίωση ενός κατάλληλου περιβάλλοντος πιστωτικού κινδύνου.
- ✓ Η λειτουργία υπό μιας διαδικασίας πιστωτικής διασφάλισης
- ✓ Η διατήρηση μιας κατάλληλης πιστωτικής διοίκησης,

μέτρησης και ελέγχου.

- ▼ Η διασφάλιση ενός επαρκούς ελέγχου του πιστωτικού κινδύνου
- ▼ Η δημιουργία συγκεκριμένων οργάνων πιστωτικού ελέγχου.

4.2 ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Η λήψη χρηματοοικονομικών αποφάσεων σχετικών με τον πιστωτικό κίνδυνο των επιχειρήσεων είναι ένα από τα πιο πολύπλοκα και κακώς δομημένα πρακτικά προβλήματα. Καθημερινά ειδικά τα στελέχη των τραπεζικών οργανισμών καλούνται να λάβουν αποφάσεις σχετικές με τις χορηγήσεις δανείων, τον κίνδυνο πτώχευσης μιας επιχείρησης ή τον εντοπισμό των δυνατών και αδύνατων σημείων μιας επιχείρησης. Όλες οι παραπάνω αποφάσεις σχετίζονται άμεσα με την εκτίμηση του πιστωτικού κινδύνου. Επιπλέον το πρόβλημα αυτό αποκτά ιδιαίτερη σημασία στην χώρα μας καθώς τα τελευταία έτη ο αριθμός των επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν δυσκολίες και τελικά πτωχεύουν, κυμαίνεται σε υψηλά επίπεδα. Θα πρέπει λοιπόν σε κάθε τραπεζικό οργανισμό να υπάρχει ένα αξιόπιστο σύστημα αξιολόγησης και εκτίμησης του πιστωτικού κινδύνου.

Με τον όρο πιστωτικό κίνδυνο εννοούμε την αβεβαιότητα που χαρακτηρίζει τις μελλοντικές χρηματοοικονομικές απαιτήσεις για την ολοκλήρωση επενδυτικών προγραμμάτων, καθώς και της αποτροπής κάποιας μελλοντικής αρνητικής εξέλιξης σε κάποια επιχείρηση δηλ. την πτώχευση. Αποτελεί τον προσδιορισμό του κινδύνου με ταυτόχρονη προσπάθεια ελαχιστοποίησης και εμπόδισης της ενδεχόμενης ζημιάς. Η αξιολόγηση λοιπόν του πιστωτικού κινδύνου αφορά την εξέταση των χρηματοοικονομικών

και των μη χρηματοοικονομικών τους χαρακτηριστικών, ώστε να ληφθούν οι βέλτιστες αποφάσεις, μέσω των οποίων θα εξισορροπηθεί ο κίνδυνος σε σχέση με τα πιθανά κέρδη από την χορήγηση ενός δανείου. Η λήψη των αποφάσεων αυτών απαιτεί την αξιολόγηση και ταξινόμηση των εξεταζομένων επιχειρήσεων σε ομοιογενείς ομάδες ανάλογα με το επίπεδο του πιστωτικού τους κινδύνου(για παράδειγμα σε υγιείς και σε προβληματικές επιχειρήσεις).

Η αξιολόγηση που γίνεται έχει ως αντικειμενικό σκοπό την μέτρηση της πραγματικής απόδοσης που έχει επιτευχθεί από μία χρηματοδότηση ή της πιθανής ζημιάς που μπορεί να προκύψει(επισφάλεια, μη κερδοφόρα διαχείριση κ.α.). Συνεπώς η διαδικασία εκτίμησης του κινδύνου σε μία τράπεζα, όταν γίνει σωστά, αντιπροσωπεύει μία λογική και θεμελιώδη ένδειξη της ουσίας και κατεύθυνσης της επίδοσης των πιστωτικών λειτουργιών. Με ευρεία έννοια, οι αξιολογήσεις προχωρούν πέρα από τους τύπους, που παρουσιάζονται σε κάθε προσωπικό φάκελο, ώστε να αξιολογούν τι πραγματικά συμβαίνει από πλευράς κινδύνου και πως αντιμετωπίζεται πρακτικά ο κίνδυνος αυτός.

Η προοπτική σ' αυτό το εγχείρημα είναι κρίσιμη. Συγκεκριμένα, ο βαθμός του κινδύνου του χαρτοφυλακίου επηρεάζεται άμεσα από τις συνθήκες της αγοράς, ενώ ο συνδυασμός των δύο προηγούμενων επηρεάζει και προσδιορίζει την ποιότητα και την ποσότητα των ενεργειών του πιστωτικού ελέγχου. Με άλλα λόγια, όσον αβέβαιες είναι οι συνθήκες και η συγκυρία στην αγορά σε συνδυασμό με τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του χαρτοφυλακίου που προσδιορίζουν τον κίνδυνό του, τόσο μεγαλύτερος είναι και ο πιστωτικός κίνδυνος. Παράλληλα όσο μεγαλύτερος είναι ο κίνδυνος τόσο υψηλότερο είναι το πρότυπο της διαχείρισης που

απαιτείται. Αν και δίδεται ιδιαίτερη σπουδαιότητα στην επιρροή εξωγενών παραγόντων κατά την αξιολόγηση, η μέτρηση ωστόσο του πιστωτικού κινδύνου μας δίνει την πραγματικότητα της κατάστασης και την τάση που διαμορφώνεται. Με τον τρόπο αυτό ο έλεγχος στην μονάδα ή γενικότερα σε ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, ενεργοποιεί και συντονίζει την συντήρηση ή διόρθωση της πιστοδοτικής διαδικασίας.

Όταν ο πιστωτικός έλεγχος χρησιμοποιείται με οξυδέρκεια, τότε εξυπηρετεί με τον καλύτερο τρόπο τις ανάγκες και τα συμφέροντα του οργανισμού, ενώ αποτελεί τον δείκτη της τρέχουσας κατάστασης και της κατεύθυνσης. Οι αντικειμενικές αξιολογήσεις του πιστωτικού κινδύνου μπορούν να ενθαρρύνουν μία δυνατή κατάσταση, να αποθαρρύνουν μια λανθασμένη κατάσταση και υποκινήσουν την ρύθμιση όπου χρειάζεται.

4.3 ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Οι πιστωτικοί κίνδυνοι προέρχονται από διάφορα αίτια και εκδηλώνονται με ποικίλα συμπτώματα, άλλοτε ασθενή και άλλοτε έκδηλα ανησυχητικά. Η μελέτη και η έρευνα αυτών των συμπτωμάτων οδηγούν στη διάγνωση της μορφής, της έντασης και της έκτασης του απερχόμενου κινδύνου και στον προσδιορισμό του κινδύνου, ώστε να είναι δυνατή η αντιμετώπισή του. Τα πρώτα συμπτώματα οικονομικών δυσχερειών αποτελούν οι ταμειακές δυσκολίες και η οικονομική αδυναμία κάλυψης τρεχουσών υποχρεώσεων. Ο επιθεωρητής στο στάδιο αυτό ελέγχει αν έχουν τεθεί υπό στενή παρακολούθηση από τα αρμόδια όργανα. Τέτοια προβλήματα είναι συνήθως:

Διοικητικά

- ✓ αλλαγές διευθυντικών στελεχών
- ✓ μεταβολές στην ιδιοκτησία
- ✓ μεταβολή των δραστηριοτήτων και των στόχων της επιχείρησης
- ✓ ανακρίβειες στα λογιστικά δεδομένα της επιχείρησης
- ✓ σπατάλη και σχολιαζόμενη κοινωνική ζωή
- ✓ μείωση κερδών
- ✓ απότομες αυξομειώσεις πωλήσεων
- ✓ διατάραξη εργασιακών σχέσεων όπως μαζικές απολύσεις, απεργίες κ.α.

Οικονομικά

- ✓ εκποίηση παγίων περιουσιακών στοιχείων
- ✓ μείωση κυκλοφοριακής ταχύτητας αποθεμάτων και απαιτήσεων
- ✓ ταμειακές δυσχέρειες
- ✓ παρατάσεις κάλυψης ληξιπρόθεσμων χρεών ή επαναχρηματοδότηση αυτών
- ✓ περιορισμοί ή άρνηση πιστώσεων από τους προμηθευτές
- ✓ χρηματοδότηση από άλλες τράπεζες με βαρύτερους όρους
- ✓ καθυστέρηση στην πληρωμή μισθών, ασφαλιστικών εισφορών
- ✓ ρευστοποίηση εμπορευμάτων σε τιμές μικρότερες της τιμής κτήσης ή προείσπραξη συναλλαγματικών για την εξασφάλιση ρευστότητας
- ✓ έκδοση ακάλυπτων επιταγών

Συμπτώματα που αναφέρονται σε εξωγενείς παράγοντες

- ✓ δυσμενείς πληροφορίες για τον κλάδο και επιχειρηματικός κορεσμός του κλάδου
- ✓ δυσμενή οικονομικά μέτρα για τον κλάδο
- ✓ σημαντικές διαφοροποιήσεις στις προτιμήσεις των καταναλωτών
- ✓ δημοσίευση δυσμενών κλαδικών μελετών
- ✓ όξυνση του ανταγωνισμού τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό

Συμπτώματα πραγματικής αδυναμίας

- ✓ σφράγισμα επιταγών εκδόσεώς της
- ✓ έκδοση διαταγών πληρωμής εις βάρος της
- ✓ έκδοση και εκτέλεση προγραμμάτων πλειστηριασμού
- ✓ κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων
- ✓ κοινοποίηση αγωγών και μηνύσεων

Τα παραπάνω συμπτώματα αποτελούν αδιάψευστα γεγονότα επικείμενης πτώσης της επιχείρησης και καθιστά επιτακτική την ανάγκη λήψης κάθε δυνατού και κατάλληλου μέτρου για την διασφάλιση των συμφερόντων της τράπεζας που βρίσκονται σε κίνδυνο.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τόσο η επιταγή όσο και το γραμματίο, διαδραματίζουν μείζονα ρόλο στη σύγχρονη οικονομία, αφού ουσιαστικά αποτελούν το πλέον ευέλικτο μέσο (αναπλήρωσης της) πληρωμής στις εμπορικές και όχι μόνο συναλλαγές. Ωστόσο, η ομαλή λειτουργία τόσο των γραματίων όσο και των επιταγών, στα πλαίσια της αγοράς, τελούσε πάντα και τελεί και σήμερα, και αναπόφευκτα, από μια βασική προϋπόθεση: τη φερεγγυότητα του εκδότη της, με την έννοια της μέριμνάς του να υπάρχει διαθέσιμο το αναγραφόμενο ποσό στο λογαριασμό του στην πληρώτρια Τράπεζα, όταν ο κομιστής της προσέλθει σε αυτήν προκειμένου να πληρωθεί.

Δυστυχώς όμως, η καλή πίστη του κομιστή είτε της επιταγής είτε του γραμματίου, για την φερεγγυότητα του εκδότη, δεν επιβεβαιώνεται πάντα, αφού πολλές φορές κατά τον χρόνο εμφάνισης στην πληρώτρια Τράπεζα δεν υπάρχει το ανάλογο «αντίκρισμα» στο λογαριασμό του εκδότη, είναι δηλαδή κατά το κοινώς λεγόμενον «ακάλυπτη» ή κατά την έννοια του γραμματίου, «διαμαρτηρηθέν».

Τα τελευταία χρόνια μάλιστα παρατηρείται ραγδαία αύξηση του αριθμού των ακάλυπτων επιταγών και των γραματίων, με αποτέλεσμα πολλές επιχειρήσεις και ιδιώτες να υφίστανται σοβαρή οικονομική ζημία.

Ο νομοθέτης, αξιολογώντας το μέγεθος της οικονομικής δυσλειτουργίας και της ανασφάλειας δικαίου που μπορεί να επιφέρει, ειδικά η ακάλυπτη επιταγή, έχει ποινικοποιήσει την έκδοσή της ήδη από την έναρξη ισχύος του νόμου 5960/1933 «περί επιταγής». Η ποινικοποίηση της πράξης αυτής σε συνδυασμό με την παρεχόμενη έννομη δυνατότητα στον κομιστή της ακάλυπτης

επιταγής να κινηθεί ποινικά κατά του εκδότη της, αποτελεί ένα ισχυρό μέσο πίεσης έναντι του τελευταίου προκειμένου αυτός να φανεί συνεπής στην υποχρέωση καταβολής του ποσού της και να αποφύγει την, άλλως συνεπαγόμενη, ποινική του ευθύνη.

Το άρθρο 79 παρ. 1 του Ν. 5960/1933, όπως ισχύει σήμερα, ορίζει ότι εκείνος, ο οποίος εκδίδει επιταγή, που δεν πληρώθηκε από τον πληρωτή (δηλαδή την Τράπεζα στην οποία ο εκδότης τηρεί το λογαριασμό σε σχέση με τον οποίο έχει εκδοθεί το μπλοκ επιταγών), γιατί δεν υπήρχαν σε αυτόν αντίστοιχα διαθέσιμα κεφάλαια είτε κατά το χρόνο της έκδοσης της επιταγής είτε της πληρωμής της, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών «και χρηματική ποινή τουλάχιστον δέκα χιλιάδων δραχμών».

Από τη διάταξη αυτή προκύπτει, ότι το έγκλημα της έκδοσης ακάλυπτης επιταγής είναι τυπικό και γι' αυτό απαιτείται για τη στοιχειοθέτησή του, αφ' ενός έκδοση έγκυρης επιταγής, που συντελείται με τη συμπλήρωση των υπό του νόμου απαιτούμενων στοιχείων επί του εντύπου και τη θέση της υπογραφής του εκδότη, και αφετέρου έλλειψη των αντιστοίχων διαθέσιμων κεφαλαίων κατά το χρόνο της πληρωμής.

Επίσης, απαιτείται γνώση του εκδότη για την έλλειψη αυτή, ασχέτως του γεγονότος αν διατηρούσε την προσδοκία, ότι θα διαθέτει τα απαιτούμενα κεφάλαια κατά το χρόνο πληρωμής, όπως στην περίπτωση που εξέδωσε την επιταγή έχοντας στα χέρια του επιταγή τρίτου η οποία τελικά επίσης αποδείχτηκε ακάλυπτη.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ποινική δίωξη της προαναφερθείσας πράξης αποτελεί, σύμφωνα με το άρθρο 79 παρ. 5 εδάφιο α' του νόμου περί επιταγής, όπως αυτό ισχύει μετά την τελευταία του τροποποίηση με το άρθρο 15 του ν. 3472/2006, η εκ μέρους του παθόντος υποβολή εγκλήσεως εντός τριών (3) μηνών

από την εμφάνιση της επιταγής στην Τράπεζα και τη μη πληρωμή της.

Εξάλλου, η ίδια διάταξη του νόμου 5960/1933 δίδει απάντηση και σε ένα άλλο ζήτημα με ιδιαίτερο ενδιαφέρον και συγκεκριμένα, αν το δικαίωμα έγκλησης αναγνωρίζεται μόνο στον τελευταίο κομιστή της επιταγής, ο οποίος την εμφάνισε στην Τράπεζα χωρίς να πληρωθεί, ή και στον εξ αναγωγής υπόχρεο, ο οποίος την είχε μεταβιβάσει με οπισθογράφηση, σε περίπτωση που αυτός εξοφλήσει την επιταγή και την λάβει στα χέρια του.

Το αξιόποινο της έκδοσης ακάλυπτης επιταγής εξαλείφεται πλήρως σε περίπτωση που ο υπαίτιος αποζημιώσει πλήρως τον κομιστή μετά τη νόμιμη εμφάνιση και μη πληρωμή της επιταγής.

Με βάση την διάταξη αυτή (σε συνδυασμό και με εκείνες των άρθρων 19,40,42,44 και 46 του Ν. 5960/1933), το δικαίωμα της έγκλησης αναγνωρίζεται και στον εξ οπισθογραφήσεως προηγούμενο κομιστή της επιταγής, που γίνεται κάτοχός της λόγω της εξ' αναγωγής καταβολής από τον ίδιο του οφειλόμενου χρηματικού ποσού στον εμφανίσαντα αυτή στην πληρώτρια Τράπεζα τελευταίο κομιστή της. Έτσι, αν ο τελευταίος κομιστής εμφανίσει την επιταγή στην Τράπεζα και αυτή αποδειχτεί ακάλυπτη, πληρωθεί ωστόσο το ποσό της από τον εξ αναγωγή υπόχρεο, τότε ο τελευταίος είναι αυτός που αποκτά το δικαίωμα άσκησης της έγκλησης κατά του εκδότη της επιταγής εντός τριών μηνών από την εμφάνιση της στην Τράπεζα.

Ωστόσο το αξιόποινο της έκδοσης ακάλυπτης επιταγής εξαλείφεται πλήρως σε περίπτωση που ο υπαίτιος αποζημιώσει πλήρως τον κομιστή μετά τη νόμιμη εμφάνιση και μη πληρωμή της επιταγής.

Και αυτό, διότι ο νόμος αποβλέπει στην προστασία της ασφάλειας των συναλλαγών και την πάταξη της συναλλακτικής κακοπιστίας, πράγμα το οποίο δεν συντρέχει, όταν ο υπόχρεος προς καταβολή προσφερθεί να εξοφλήσει τον κομιστή της επιταγής σε εύλογο χρόνο από την παρέλευση της ημερομηνίας πληρωμής της.

Σε αντίθετη όμως περίπτωση, ο τελευταίος θα πρέπει να έχει υπόψη του ότι ο νόμος είναι ανάλογα αυστηρός, καθώς η εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο του ποινικού δικαστηρίου γίνεται με απ' ευθείας κλήσεως και άνευ προανακρίσεως.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1. MORTON GLANTZ (2002): Managing bank risk**
- 2. Α.Τσαγκλάκανος(1994): Χρηματοοικονομική Λογιστική**
- 3. Α.Τσαγκλάκανος(2000): Χρηματοδότηση & Αξιολόγηση επενδύσεων ΙΙΙ**
- 4. Α.Τσαγκλάκανος(1994): Χρηματοοικονομική Λογιστική**
- 5. Β.Ν.Σαρσέντης(1993): Λογισμός Επιχειρηματικής Δραστηριότητας**
- 6. Α. Μακρής(1992): Προληπτικός και κατασταλτικός έλεγχος τραπεζικών εργασιών πλην πιστοδοτήσεων**

INTERNET

1. www.hba.gr : ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ
2. www.bankofgreece.gr : ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
3. www.gus.gr
4. www.epixeirisi.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Η επιταγή ευκολίας μπορεί να επιφέρει καταστάσεις δυσκολίας²

Η έλλειψη ρευστότητας αποτελεί μια παθογένεια των συναλλακτικών σχέσεων με αλυσιδωτές αντιδράσεις. Αν δεν πληρώνεσαι, δυσκολεύεσαι να πληρώσεις και εύκολα από δανειστής μπορεί να βρεθείς οφειλέτης. Άλλωστε, ακόμα και η επίκαιρη οικονομική αδυναμία ενός καλόπιστου επιχειρηματία μπορεί να του στοιχίσει απρόσμενα τον επαγγελματικό του στιγματισμό, με την "είσοδο" του στα αρχεία του Τειρεσία.

Και επειδή "πενία τέχνας κατεργάζεται", μια από τις "τέχνες" της εναλλακτικής σκηνής των σύγχρονων συναλλαγών για την αντιμετώπιση της έλλειψης ρευστότητας, είναι η λεγόμενη επιταγή "ευκολίας". Ως τέτοια νοείται η επιταγή που εκδίδεται αποκλειστικά με σκοπό τη χρηματική διευκόλυνση του λήπτη της, κατ' απόκλιση της ουσιώδους αποστολής της ως αξιόγραφου.

Η επιταγή ευκολίας δηλαδή δεν αποσκοπεί στην αναπλήρωση πληρωμής, αφού δεν υφίσταται έννομη σχέση μεταξύ του εκδότη και του λήπτη της, που να δικαιολογεί την έκδοσή της. Η σκοπιμότητα που εξυπηρετεί είναι η εξασφάλιση ρευστότητας για τον λήπτη της, η οποία επιτυγχάνεται με την κατάθεσή της επιταγής στην Τράπεζα και την άμεση ανάληψη του ποσού της (με αφαίρεση της προμήθειας που θα παρακρατηθεί), υπό τον όρο της επιστροφής αυτού στον εκδότη πριν την αναγραφόμενη ημερομηνία λήξης της, χωρίς ωστόσο να αποκλείεται η αντικατάστασή της.

Ως εκ τούτου, η επιταγή ευκολίας εκδίδεται χωρίς αντίκρισμα, υπό τη συμφωνία ότι ο λήπτης της δεν θα γίνει ποτέ κομιστής, δηλαδή

ότι δεν θα την εμφανίσει ποτέ προς πληρωμή, ούτε και θα την μεταβιβάσει σε τρίτο με οπισθογράφηση. Τα προβλήματα βέβαια προκύπτουν, όταν ο λήπτης της επιταγής παραβεί την σχετική συμφωνία και πράξει τουναντίον, "σφραγίζοντας" ή μεταβιβάζοντας τον τίτλο. Πώς μπορεί να αμυνθεί σε αυτές τις περιπτώσεις ο εκδότης της επιταγής, όταν εναχθεί σε αστική δίκη (και) για αδικοπραξία, δεδομένου ότι η ποινική του ευθύνη για έκδοση ακάλυπτης επιταγής είναι αναπόδραστη;

Στην πρώτη περίπτωση, ο εκδότης – εναγόμενος θα βασίσει την άμυνά του στον ισχυρισμό ότι ο κομιστής έλαβε την επιταγή εν γνώσει της ιδιότητάς της ως "ευκολίας" και της ελλείψεως οικονομικού αντικρίσματος της, και θα αποκρούσει την αγωγή υποστηρίζοντας, ότι με αυτήν επιδιώκεται καταχρηστικά η ικανοποίηση μη οφειλόμενης απαίτησης, αφού το ποσό της επιταγής συμφωνήθηκε αχρεωστήτως και κατά συνέπεια ο ενάγων - λήπτης της δεν υπέστη ποτέ ισόποση ζημία από τη μη πληρωμή της.

Επιπλέον σε περίπτωση που ο τελευταίος ισχυριστεί ότι υπέστη ζημία από την μη πληρωμή της επιταγής, ο εκδότης μπορεί να επικαλεστεί, ότι ο λήπτης συντέλεσε στην επέλευση της προκείμενης ζημίας από δικό του πταίσμα, αφού από την ανωτέρω συμπεριφορά του προκύπτει ότι γνώριζε και είχε αποδεχθεί τον κίνδυνο των επιζήμιων συνεπειών από την έκδοση της ακάλυπτης επιταγής. Συνεπώς η αξίωσή του για καταβολή αποζημίωσης αντίκειται στην αρχή της καλής πίστης.

Ωστόσο, ο εναγόμενος εκδότης θα πρέπει να αποδείξει ο ίδιος την ουσιαστική βασιμότητα των ισχυρισμών αυτών, δεδομένου ότι δικονομικά αποτελούν ενστάσεις που καταλύουν το επικαλούμενο δικαίωμα του ενάγοντος. Η περιέλευση του βάρους της απόδειξης

στη σφαίρα του εναγομένου, συνιστά παράλληλα επαρκή λόγο για την αποτροπή της πιθανότητας προσχηματικής προβολής των εν λόγω ισχυρισμών από κακόπιστους εκδότες ακάλυπτων επιταγών, που θα επικαλεστούν την ιδιότητα της επιταγής ως "ευκολίας" με αποκλειστικό σκοπό να καταστήσουν ανίσχυρο τον τίτλο του δανειστή τους.

Τα πράγματα όμως καθίστανται ιδιαιτέρως επαχθή για τον εκδότη της επιταγής ευκολίας, όταν ο λήπτης της την μεταβιβάσει σε τρίτο πρόσωπο δια οπισθογραφήσεως. Στην περίπτωση αυτή, ο εκδότης δεν μπορεί να απαλλαγεί από την υποχρέωσή του να καταβάλλει το ποσό της επιταγής, αφού το έννομο συμφέρον του καλόπιστου τρίτου υπερισχύει.

Ενόψει των σοβαρών αυτών κινδύνων που μπορεί να προκύψουν από την έκδοση μιας επιταγής ευκολίας, ο εκδότης της θα πρέπει να μεριμνήσει δεόντως για την εξασφάλισή του, με την αποτύπωση της συμφωνίας του με τον λήπτη σε έγγραφο, που θα πιστοποιεί την πραγματική αιτία έκδοσης της επιταγής, καθώς και τον όρο της μη κυκλοφορίας της, ώστε να μπορεί να αποδείξει επαρκώς τους ισχυρισμούς του, σε περίπτωση που βρεθεί εναγόμενος, και ακολούθως να διεκδικήσει βάσιμα τα δικαιώματά του.

Ο εκδότης επιταγής ευκολίας ενδέχεται λοιπόν να βρεθεί προ σοβαρών απροόπτων, που απορρέουν από την ίδια τη φύση της συμφωνίας του με τον αντισυμβαλλόμενο του. Συνεπώς, πριν περιβληθεί μιας τέτοιας ιδιότητας, θα πρέπει να λαμβάνει σοβαρά υπόψη του, ότι η έκδοση επιταγής ευκολίας πιθανόν να επιφέρει γι' αυτόν καταστάσεις δυσκολίας.

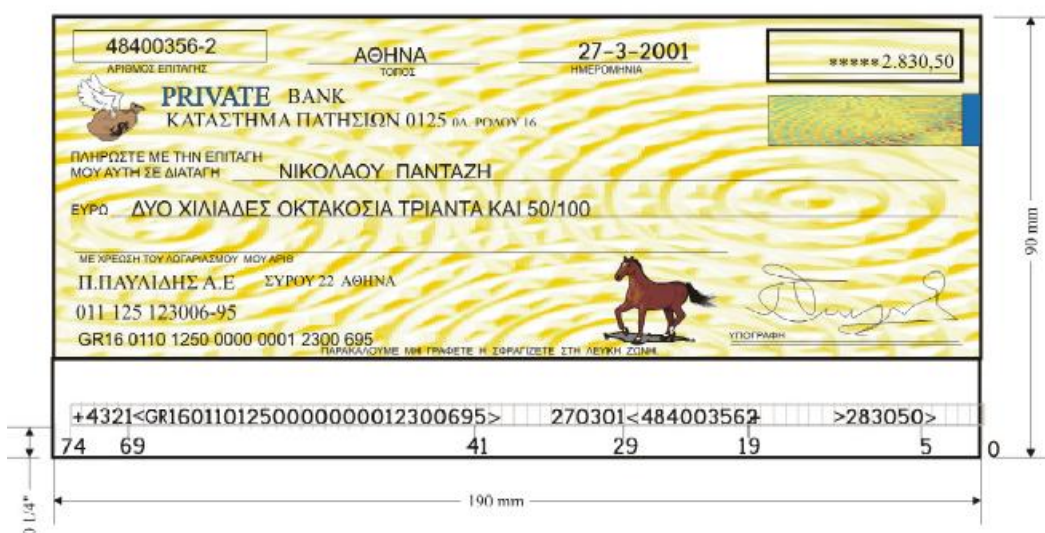
ΠΙΝΑΚΑΣ Ι

Τεχνικά χαρακτηριστικά της Code Line των επιταγών σε ΕΥΡΩ

(Δομή, θέση και περιεχόμενο της Code Line)

Τα πεδία που θα πρέπει να περιέχει η Code Line της επιταγής, είναι (από δεξιά προς τα αριστερά) τα εξής:

ΠΕΔΙΟ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΜΕΓΙΣΤΟ ΠΛΗΘΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΩΝ
F1	Ποσό Επιταγής συμπεριλαμβανομένων των δεκαδικών)	12
F2	Αριθμός Επιταγής (συμπεριλαμβανομένου του ψηφίου ελέγχου)	9
F3	Ημερομηνία	6
F4	Αριθμός χρεούμενου λογ/σμού σε μορφή IBAN	27
F5	Ειδικοί χαρακτήρες εκ των οποίων ο πρώτος λαμβάνει την τιμή 1 για ιδιωτικές ή 9 για Τραπεζικές επιταγές	4

<i>ΕΠΙΤΑΓΕΣ (ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ)</i>	<i>ΤΕΜΑΧΙΑ</i>	<i>ΠΟΣΑ* (σε ΕΥΡΩ)</i>	<i>ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΜΑΧΙΩΝ</i>	<i>ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΣΩΝ (σε ΕΥΡΩ)</i>
<i>ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ</i>	8.850	93.008.259	8.850	93.008.259
<i>ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ</i>	6.312	67.522.523	15.162	160.530.782
<i>ΜΑΡΤΙΟΣ</i>	5.995	77.069.189	21.157	237.599.971
<i>ΑΠΡΙΛΙΟΣ</i>	8.069	84.745.009	29.226	322.344.980
<i>ΜΑΙΟΣ</i>	9.788	102.071.948	39.014	424.416.928
<i>ΙΟΥΝΙΟΣ</i>	8.611	86.774.581	47.625	511.191.509
<i>ΙΟΥΛΙΟΣ</i>	10.361	105.183.962	57.986	616.375.471
<i>ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ</i>	9.140	97.714.013	67.126	714.099.484

<i>ΕΠΙΤΑΓΕΣ (ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ)</i>	<i>ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΕΜΑΧΙΩΝ ΤΡΕΧ.ΜΗΝΑ /ΠΡΟΗΓ.ΜΗΝΑ</i>	<i>ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΠΟΣΩΝ ΤΡΕΧ.ΜΗΝΑ /ΠΡΟΗΓ.ΜΗΝΑ</i>	<i>ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΡΕΧ.ΜΗΝΑ /2007 ΤΕΜΑΧΙΩΝ</i>	<i>ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΡΕΧ.ΜΗΝΑ 008/2007 ΠΟΣΩΝ</i>
<i>ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ</i>	43,48%	49,72%	-12,44%	-13,84%
<i>ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ</i>	-28,68%	-27,40%	-25,98%	-30,02%
<i>ΜΑΡΤΙΟΣ</i>	-5,02%	14,14%	-34,05%	-22,38%
<i>ΑΠΡΙΛΙΟΣ</i>	34,60%	9,96%	25,76%	40,22%
<i>ΜΑΙΟΣ</i>	21,30%	20,40%	32,10%	36,40%
<i>ΙΟΥΝΙΟΣ</i>	-12,02%	-14,99%	23,63%	20,05%
<i>ΙΟΥΛΙΟΣ</i>	20,32%	21,22%	41,08%	35,57%
<i>ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ</i>	-11,78%	-7,10%	52,56%	59,33%